

Wojewoda
Zachodniopomorski

Zatwierdzam:

z up. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

SZCZECIN, 11.10.2024 R.

/właściwy podpis na oryginale/

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim za 2023 rok

Szczecin 2024 r.

1 SPIS TREŚCI

1	Spis treści.....	1
	Wstęp	3
1	Zmiany w obszarze zabezpieczenia społecznego w 2023 roku.....	4
2	Realizacja przez gminy zadań własnych w obszarze pomocy społecznej oraz zleconych z zakresu administracji rządowej w 2023 r.	5
2.1	Świadczenia pomocy społecznej w gminach w ramach zadań własnych	5
2.1.1	Zasiłki stałe	5
2.1.2	Zasiłki okresowe	6
2.1.3	Odpłatność gmin za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej	6
2.1.4	Usługi opiekuńcze	6
2.1.5	Praca socjalna.....	7
2.2	Zadania zlecone gminom	7
2.2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	7
2.2.2	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.	8
3	Realizacja przez powiaty zadań w obszarze pomocy społecznej - własnych oraz zleconych z zakresu administracji rządowej w 2023 r.	8
3.1	Zadania własne	8
3.2	Zadania zlecone	8
4	Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim w 2023 r.....	9
4.1	Realizacja zadań na szczeblu gminnym	9
4.2	Realizacja zadań na szczeblu powiatowym	10
4.3	Realizacja zadań na szczeblu wojewódzkim	11
5	Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy DOMOWEJ w 2023 r.	13
5.1	Przemoc domowa na terenie Województwa Zachodniopomorskiego w ujęciu statystycznym.....	13
6	Pomoc Obywatelom Ukrainy	17
7	Świadczenia	18
7.1	Świadczenia rodzinne	18
7.2	Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł „za życiem”	22
7.3	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego.....	22
7.4	Zasiłek dla opiekuna	23
8	Działalność kontrolna Wojewody Zachodniopomorskiego	24
8.1	W zakresie pomocy społecznej.....	24
8.2	W zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	29
8.3	W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz świadczenia wychowawczego.....	32
9	Charakterystyka wybranych zasobów instytucjonalnych z obszaru zabezpieczenia społecznego	33
9.1	Środowiskowe domy samopomocy.....	33
9.2	Domy pomocy społecznej.....	34

9.3	Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	35
9.4	Zabezpieczenie osób bezdomnych	36
9.5	Reintegracja zawodowa i społeczna	37
9.6	Mieszkania treningowe i wspomagane	39
10	Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej	40
11	INFORMACJA O REALIZACJI WYDATKÓW BUDŻETU WOJEWODY W 2023 R.	43
11.1	Finansowanie domów pomocy społecznej	43
11.2	Finansowanie ośrodków wsparcia	44
11.3	Dofinansowanie tworzenia mieszkań chronionych oraz domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	46
12	Programy z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny	46
12.1	„Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, Edycja 2023	46
12.2	Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	47
12.3	„Od zależności ku samodzielności” – Edycja 2023 r.	50
12.4	Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021- 2025 Edycja 2023	51
12.5	Program KORPUS WSPARCIA SENIORÓW w roku 2023	54
12.6	Program „Opieka 75+” NA rok 2023	55
12.7	Program Asystent rodziny na rok 2023	57
12.8	Karta Dużej Rodziny	57
12.9	RESORTOWY PROGRAM ROZWOJU INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 „MALUCH”	58
12.10	Świadczenie wychowawcze – Program „RODZINA 500 +”	60
12.10.1	Program „RODZINA 500+” - zadania realizowane przez Gminę	60
12.10.2	Program „RODZINA 500+” – zadania realizowane przez Powiat	61
12.10.3	Przyznawanie i wypłata dodatku WYCHOWAWCZEGO w ramach programu „Rodzina 500+”	61
12.10.4	Przyznawanie i wypłata dodatku do zryczałtowanej kwoty w ramach programu „Rodzina 500+”	61
13	Współpraca Wojewody Zachodniopomorskiego w 2023 r. z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie pomocy społecznej	62
14	Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego	623
14.1	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2023	64
14.2	PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ” DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – EDYCJA 2023	64
14.3	Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”	65
	Zakończenie	66
	Aneks	67

WSTĘP

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej za rok 2023 jest dokumentem sporządzonym na mocy art. 22 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹. Dokument przedstawia kluczowe obszary realizowane w ramach polityki społecznej, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa zachodniopomorskiego. W sposób szczegółowy zaprezentowano dane dotyczące realizowanych programów i świadczeń pieniężnych wspierających rodzinę. Zaprezentowane dane opisowe i liczbowe obrazują rozwój usług społecznych w województwie zachodniopomorskim.

W dokumencie przedstawiono obowiązujący stan prawny w 2023 r., z uwzględnieniem zmian, które zaszły w obszarze zabezpieczenia społecznego, scharakteryzowano realizację zadań własnych oraz zleconych przez gminy i powiaty z zakresu administracji rządowej w obszarze pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego. Kolejne części prezentują działalność kontrolną i nadzorczą wojewody oraz zasoby instytucjonalne naszego województwa w obszarze zabezpieczenia społecznego. Analiza obejmuje również informację o realizacji wydatków budżetu wojewody w 2023 roku.

Dokument opracowany został przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Analizę przygotowano w oparciu o dane Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego zawarte w „Ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2023 dla województwa zachodniopomorskiego”, dane pochodzące ze sprawozdawczości (z wykorzystaniem Centralnej Aplikacji Statystycznej), opracowania własne oraz informacje przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Wojewoda Zachodniopomorski
Adam Rudawski

---

¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 1283

W 2023 r. wprowadzono szereg zmian w ustawie o pomocy społecznej. Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, która obowiązuje od 1 listopada zakłada m.in., że praca socjalna będzie mogła być świadczona przez pracownika socjalnego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym na rzecz osoby, której nie pozostało więcej niż trzy miesiące do planowanego ich opuszczenia.

Od 1 listopada 2023 r. jednostki pomocy społecznej są organizatorami usług sąsiedzkich. Zajmują się uregulowaniem zasad ich przyznawania, wymiaru i zakresu oraz sposobu rozliczania w drodze uchwały.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. dokonano zmian w nazewnictwie dotychczasowych mieszkań chronionych. Od 1 listopada 2023 r. mieszkania chronione zmieniły nazwę na treningowe lub wspomagane. Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych określono minimalne standardy usług i pomieszczeń w takich mieszkaniach.

Ponadto powyższa ustawa wprowadziła obowiązek prowadzenia przez Wojewodę:

- rejestru mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie,
- listy mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, z wyłączeniem trybu określonego w art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Podmioty prowadzące mieszkania chronione zostały zobowiązane do przekształcenia ich w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian (tj. od dnia 1 listopada 2023 r.). Natomiast podmioty prowadzące mieszkania chronione, które przekształciły je w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane, zobowiązane zostały do zgłoszenia w terminie 2 miesięcy od dnia przekształcenia prowadzonych przez siebie mieszkań do rejestru prowadzonego przez wojewodę.

Zmiany w ustawie nakładają również obowiązek zapewnienia pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, bezpłatnej ochrony prawnej w postępowaniu karnym w sytuacji, w której ten ma status pokrzywdzonego przestępstwem związanym z bezpośrednim atakiem na niego (np. naruszenie nietykalności cielesnej). Natomiast rejestr centralny pomocy społecznej rozszerzono o dane dotyczące czynów związanych z szeroko pojętym naruszeniem nietykalności cielesnej pracownika socjalnego.

Nowelizacja podwyższa także wysokość zasiłku stałego, ale ten zmienił się dopiero od 1 stycznia 2024 r. i jest ustalany w wysokości różnicy pomiędzy dochodem a wartością 130 % odpowiedniego kryterium dochodowego (teraz odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej i gospodarującej w rodzinie - 776 i 600 zł). W obu przypadkach wysokość zasiłku stałego nie będzie mogła przekroczyć 1 000 zł i nie będzie mogła być niższa niż 100 zł miesięcznie.

Ponadto wprowadzone zostały zmiany dotyczące zasad funkcjonowania rodzinnych domów pomocy: zmienione zostały zapisy dotyczące podmiotu, który może prowadzić rodzinny dom pomocy zamiast „organizacja pozarządowa” wprowadzono zapis „podmiot uprawniony”. Ponadto

umożliwiono gminie zawarcie umowy w sprawie prowadzenia rodzinnego domu pomocy z osobą fizyczną lub podmiotem uprawnionym, prowadzącymi rodzinny dom pomocy na terenie gminy sąsiadującej z tą gminą.

Na podstawie nowych przepisów domy pomocy społecznej uzyskały możliwość świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej osobom pełnoletnim wymagającym wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niebędącym mieszkańcami domu.

Doprecyzowane zostały również zasady dotyczące prowadzenia przez wojewodów rejestrów domów pomocy społecznej oraz placówek świadczących całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Wprowadzony został także obowiązek prowadzenia przez te jednostki rejestrów zgłoszeń o zdarzeniach nadzwyczajnych oraz przekazywania zawartych w tych rejestrach informacji, po uprzednim zanonimizowaniu, do organu prowadzącego oraz wojewody. Domy pomocy społecznej oraz placówki całodobowej opieki zostały także zobowiązane do umieszczenia w swoich obiektach tablic informacyjnych zawierających dodatkowo numery alarmowe oraz dane teleadresowe organów, właściwych miejscowo instytucji i organizacji działających w zakresie wolności i praw człowieka oraz instytucji kontrolnych.

12 maja 2023 r. na podstawie obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej został opublikowany tekst jednolity ustawy o pomocy społecznej.

2 REALIZACJA PRZEZ GMINY ZADAŃ WŁASNYCH W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZLECONYCH Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ W 2023 R.

Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych².

2.1 ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH

Świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. przyznano decyzją (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) 39 609 osobom, co stanowiło 2,4% mieszkańców województwa (w 2022 r. – 2,5%, 2021 r. – 2,6%, 2019 r. - 3,29%, 2018 r. - 4%. W stosunku do roku 2022 liczba ta była niższa o 1 146 (2,8%).

2.1.1 ZASIŁKI STAŁE

W województwie zachodniopomorskim zasiłki stałe otrzymywało w 2023 r. 7.968 osób wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 w tym 7.228 osoby samotne oraz 793 osób pozostające w rodzinie. Łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła 48.028.951 zł w tym dla osób samotnych 45.412.568 zł oraz dla osób pozostających w rodzinie 2.616.383 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 598 zł (w 2022 r. – 596 zł) dla osób samotnych 619 zł, a dla osób pozostających w rodzinie 381 zł. Wydatki na zasiłki stałe w stosunku do roku 2022 zmalały o kwotę 2.981.386 (5,84%) Liczba osób pobierających zasiłki stałe

---

² Dz. U. z 2019 r., poz. 1818

w województwie zachodniopomorskim od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie i stanowi 0,49 % liczby mieszkańców województwa. Dane są zgodne z UM WZ.

2.1.2 ZASIŁKI OKRESOWE

W 2023 r. zasiłki okresowe przyznano 11.459 osobom (w 2022 12.142 osobom), natomiast wg sprawozdania UM WZ 11 450 osób na łączną kwotę 23 687,842 zł (wg UM WZ 23 676,101 zł) (w 2022 r. –25.083.054 a wg UM 25.868.011 zł). Średnia wysokość zasiłku wyniosła 368 zł (w 2022 r. - 370 zł). Środki własne gmin na zasiłki okresowe wynosiły 315.489 zł. Najczęstszym powodem przyznania zasiłku okresowego było bezrobocie – 7.501 osób, co stanowi 65,46% ogółem przyznanych zasiłków okresowych, długotrwała choroba – 2.131 osoby, co stanowi 18,60%, niepełnosprawność – 1.317 osób, co stanowi 11,49 %. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w województwie zachodniopomorskim stanowiła w 2023 r. 0,70% liczby mieszkańców.

Informacje sporządzono wykorzystując dane w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 za 2023 r. Dane są zgodne z UM.

2.1.3 ODPLATNOŚĆ GMIN ZA POBYT MIESZKAŃCA W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 r. gminy poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej za 3.517 osób (w 2022 r. – 3.400 osób) na ogólną kwotę 134.325.780 zł, (w 2022 r. – 114.068.821 zł wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 R). Średni miesięczny koszt dopłaty do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej ponoszony przez gminę wyniósł 3.847,11 zł (w 2022 r. – 3.356,55 zł). Odpłatność za pobyt osób w domach pomocy społecznej jest największą pozycją w wydatkach gmin na zadania pomocy społecznej i co roku wydatki te wzrastają (w 2019 r. – 81.264.800 zł, w 2020 r. – 89.926.400 zł, w 2021 r. – 99.485.300 zł, w 2022 r. – 114.068.800 zł, w 2023 r. – 134.325.800 zł).

Liczba osób, za które gminy województwa zachodniopomorskiego poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej oraz kwoty wydatków w 2023 r., zawarte w sprawozdaniu rocznym MRiPS-03, różnią się nieznacznie od danych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej, sporządzonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, które wynoszą odpowiednio 3.521 osób, zaś kwota wydatków 134.289.436 zł.

2.1.4 USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze w 2023 r. świadczone były w 107 gminach dla 6.032 osób, którym przyznano decyzją świadczenie (wg danych zawartych w rocznym sprawozdaniu resortowym MRiPS-03), a co za tym idzie – nakłady finansowe – 51.475.066 zł, (w 2022 r. – 44.427.771 zł). Średni koszt 1 godziny usługi wyniósł 36,03 zł (w 2022 r. - 31,22 zł). Dane są zgodne z Oceną UM WZ.

2.1.5 PRACA SOCJALNA

Ze sprawozdania MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I – XII 2023 wynika, że pracą socjalną objęto 23.103, z czego wyłącznie praca socjalna skierowana była do 6.224 rodzin. W porównaniu do roku 2022 zauważalny jest wzrost rodzin korzystających z tego świadczenia – wzrost o 199 rodzin.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny i projekt socjalny. W 2023 r. zrealizowano 61 projektów socjalnych (tak jak w 2022 r.), które objęły 3.921 osób. W 2023 r. projekty socjalne realizowane były w 13 ośrodkach pomocy społecznej (w 2021 r. przez 15 ośrodków pomocy społecznej, 2022 r. - 14).

W 2023 r. zrealizowano łącznie 2.739 kontraktów socjalnych, którymi objęto 3.058 osób. W porównaniu do roku 2022, zauważalny jest wzrost liczby zawartych kontraktów socjalnych, pracownicy socjalni zawarli wówczas 2.722 kontraktów socjalnych z 2.928 osobami.

2.2 ZADANIA ZLECONE GMINOM

Głównym zadaniem z zakresu administracji rządowej zlecanym gminom jest organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.2.1 SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO) DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2023 roku realizowało 44 gmin z terenu województwa zachodniopomorskiego. Efektem rzeczowym przekazanej dotacji było objęcie pomocą 444 osób z zaburzeniami psychicznymi, którym przyznano decyzją świadczenie (w 2022 r. – 457 osoby wg sprawozdania rocznego resortowego MRiPS 03 R). Dane są zgodne z UM WZ. Łączny koszt usług w 2023 r. wyniósł 4.274.163 zł (w 2022 r. – 4.247.714 zł). Średni koszt 1 godziny świadczonych usług wyniósł 44,89 zł (w 2022 r. – 38,13 zł).

Ponadto w ramach zadań zleconych gminy wypłaciły 344 osobom wynagrodzenie za sprawowanie opieki, określone w art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej, na kwotę 2.536.627 zł (w 2022 r. – 2.049.908 zł).

PODSUMOWANIE:

Analiza danych wskazuje, że obserwujemy wzrost nakładów środków finansowych na świadczenie SUO oraz wynagrodzenie za sprawowanie opieki, co ma znaczny wpływ na rozwój różnych form pomocy w środowisku dla tych odbiorców. Beneficjenci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dzięki otrzymanemu wsparciu mogą pozostawać jak najdłużej w swoim środowisku rodzinnym i lokalnym, przy jednoczesnym zabezpieczeniu wszystkich niezbędnych potrzeb, co ma pozytywny wpływ na ich kondycję psychofizyczną oraz pozwala zachować aktywność społeczną. Pozwala to także na dłuższe utrzymanie ich samodzielności, co w wielu przypadkach oddała konieczność przyznania wsparcia instytucjonalnego np. w formie pobytu w domu pomocy społecznej.

2.2.2 PRYZNAWANIE I WYPŁACANIE ZASIŁKÓW CELOWYCH CUDZOZIEMCOM, KTÓRYM UDZIELONO ZGODY NA POBYT ZE WZGLĘDÓW HUMANITARNYCH LUB ZGODY NA POBYT TOLEROWANY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje realizację przez gminy zadań z zakresu administracji rządowej tj. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 8 oraz ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W 2023 roku z ww. środków korzystała 1 gmina finansując pobyt 1 cudzoziemca narodowości palestyńskiej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej - kwota wykorzystanej przez gminę dotacji wyniosła 24.120 zł.

3 REALIZACJA PRZEZ POWIATY ZADAŃ W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ - WŁASNYCH ORAZ ZLECONYCH Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ W 2023 R.

3.1 ZADANIA WŁASNE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) realizuje zadania z zakresu administracji rządowej oraz zadania własne powiatu określone odpowiednio w art. 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej. Ze sprawozdania MRiPS-03 R wynika, że w roku 2023 zadania własne obejmowały:

- pomoc pieniężną mającą na celu życiowe usamodzielnienie, na które przeznaczono środki w wysokości 27.555 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na którą przekazano 59.327 zł,
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, która zamknęła się w kwocie 33.906 zł.

3.2 ZADANIA ZLECONE

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje również pomoc w integracji dla osób objętych ochroną międzynarodową. Pomoc jest kierowana do cudzoziemców, którym przyznano statut uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terytorium Polski. Jest to zadanie zleczone powiatowi z zakresu administracji rządowej, na które przeznaczone są środki z budżetu państwa. Pomoc dla osób objętych ochroną międzynarodową jest oferowana w ramach indywidualnego programu integracji (IPI), uzgodnionego między powiatowym centrum pomocy rodzinie a cudzoziemcem. Określa się w nim zakres i formy pomocy w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej cudzoziemca i jego rodziny. Pomocy tej udziela się w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, a do jej podstawowych elementów należą:

- zasiłki pieniężne przeznaczone na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- specjalistyczne poradnictwo socjalne wspierające proces integracji.

Zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej wojewoda prowadzi rejestr indywidualnych programów integracji. W 2023 r. zostały podpisane z cudzoziemcami 62 indywidualne programy integracji. Kwota wykorzystanej przez powiaty dotacji na ww. cel wyniosła 746.123 zł.

Największą grupę, spośród korzystających z pomocy w ramach realizowanych indywidualnych programów integracji, zaakceptowanych w 2023 r., stanowiły osoby pochodzące z Białorusi. Natomiast najmniejszą osoby pochodzące z Czeczeni i Turkmenistanu. W największej liczbie osób, objętych ww. programami, były osoby nieletnie, a najmniej liczną grupą były kobiety.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat zgodnie z art. 181 pkt 2a lit. a i b ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemców, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. W roku 2023 Wojewoda Zachodniopomorski sfinansował pobyt 14 małoletnich cudzoziemców z tego: 5 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej na kwotę 489.587 zł oraz 9 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej na kwotę 249.406 zł.

PODSUMOWANIE:

Z powyższego wynika, że zarówno świadczenia z pomocy społecznej, jak i świadczenia rodzinne w pierwszej kolejności kierowane są do obywateli polskich. Integracja europejska spowodowała konieczność poszerzenia katalogu świadczeniobiorców tych świadczeń.

Oprócz obywateli polskich o te świadczenia mogą ubiegać się również cudzoziemcy, po spełnieniu dodatkowych wymagań. Cudzoziemcy są zatem także grupą podmiotów uprawnionych zarówno do świadczeń rodzinnych, jak i świadczenia wychowawczego. Jednakże ich prawo do tych świadczeń uzależnione jest od miejsca zamieszkania i przebywania na terytorium Polski oraz legitymowania się określonym zezwoleniem lub korzystaniem ze szczególnej ochrony prawnej. Należy podkreślić, że cudzoziemcy jak i obywatele polscy korzystają z pomocy społecznej na równych zasadach.

4 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA SZCZEBLU GMINNYM, POWIATOWYM ORAZ WOJEWÓDZKIM W 2023 R.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³.

4.1 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU GMINNYM

W 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowały 3 rodziny wspierające (o 1 więcej w porównaniu do 2022 r.), które swoim wsparciem obejmowały 3 rodziny. W gminach zatrudnionych było ogółem 204 asystentów, którzy na koniec 2023 r. obejmowali wsparciem 2.282 rodziny. W porównaniu z końcem 2022 roku, wzrosła liczba asystentów (o 9 pracowników) i rodzin objętych asystenturą (o 556 rodzin). W 2023 r. asystenci zakończyli pracę z 480 rodzinami, w tym ze względu na: osiągnięcie celów – z 202 rodzinami, zaprzestanie współpracy przez rodziny – z 185 rodzinami, brak efektów – z 63 rodzinami oraz zmianę metody pracy – z 30 rodzinami.

³ Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2023 r. funkcjonowały 283 placówki wsparcia dziennego (o 13 więcej w porównaniu z 2022 r.). Wśród placówek wsparcia dziennego: 139 funkcjonowało w formie opiekuńczej, 40 w formie specjalistycznej i 117 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (duża część placówek prowadziła działalność w formach łączonych). Placówki dysponowały 5.376 miejscami dla dzieci. W porównaniu z rokiem 2022, o 72 zwiększyła się liczba miejsc w tych placówkach. Przeciętna liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego w 2023 r. to 3.706, co stanowi wzrost o 129 dzieci objętych wsparciem w porównaniu do roku 2022.

4.2 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU POWIATOWYM

Na terenie województwa było 21 organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej – we wszystkich przypadkach były to powiatowe centra pomocy rodzinie/miejskie ośrodki pomocy rodzinie/centra usług społecznych. Organizatorzy zatrudniali 105 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (o 5 pracowników więcej w porównaniu z 2022 r.). Koordynatorzy pracowali z 1.634 rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka. Liczba rodzin znajdujących się pod opieką koordynatorów w roku 2022 i 2023 była na podobnym poziomie (w 2022 – 1.637 rodzin).

W ramach poradnictwa specjalistycznego w 2023 r. udzielono 3.427 porad. Szkoleniami w zakresie pieczy zastępczej objęto kandydatów na rodziny zastępcze: niezawodowe – 148 osób, zawodowe – 22 osoby, na prowadzących rodzinne domy dziecka – 5 osób oraz na pełnienie funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego – 1 osoba.

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

<i>Rodzaj pieczy</i>	Rok 2022	Rok 2023
<i>Rodzinna piecza zastępcza ogółem w tym:</i>	2263	2344
<i>Rodziny zastępcze spokrewnione</i>	1453	1481
<i>Rodziny zastępcze niezawodowe</i>	630	676
<i>Rodziny zastępcze zawodowe</i>	71	74
<i>Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego</i>	22	20
<i>Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne</i>	10	9
<i>Rodzinne domy dziecka</i>	77	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

Z tabeli 1 wynika, że w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej nastąpił wzrost liczby rodzin zastępczych, w tym o: 7 rodzinnych domów dziecka, 3 rodziny zawodowe, 46 rodzin niezawodowych oraz 28 rodzin spokrewnionych. Spadła natomiast nieznacznie liczba rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzin zastępczych specjalistycznych. Liczba dzieci

przebywających w pieczy rodzinnej w 2023 r. wzrosła o 215 dzieci w stosunku do roku 2022 r. (2022 r. – 3.740 dzieci, 2023 r. – 3.955). Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 1.926, w niezawodowych – 943 oraz 653 w rodzinnych domach dziecka. W rodzinach zastępczych zawodowych przebywało na koniec 2023 r. 433 dzieci, w tym: 114 w pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 24 w rodzinach specjalistycznych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego prowadzone były 64 placówki opiekuńczo – wychowawcze (o 1 więcej w porównaniu do 2022 r.), w tym 10 placówek typu rodzinnego. Placówki te w 51 przypadkach prowadzone były przez samorządy powiatowe, a w 13 przez podmioty niepubliczne. Dysponowały 772 miejscami – o 1 więcej niż w 2022 roku.

Dane na temat instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych

<i>Placówki opiekuńczo – wychowawcze</i>	Rok 2022	Rok 2023
<i>socjalizacyjne</i>	46	48
<i>interwencyjne</i>	31	32
<i>specjalistyczno-terapeutyczne</i>	27	25
<i>rodzinne</i>	11	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

W placówkach na koniec 2023 roku przebywało 828 dzieci (o 70 dzieci więcej niż w roku poprzednim), z tego 532 w placówkach socjalizacyjnych (o 42 dzieci więcej niż w roku 2022), placówkach interwencyjnych 147 (o 43 dzieci więcej niż w roku 2022), w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych (o 3 dzieci mniej niż w roku 2022) i w placówkach typu rodzinnego (o 12 dzieci mniej niż w roku 2022).

Pieczę opuściło łącznie 455 wychowanków, w tym 162 powróciło do rodzin naturalnych, a 45 zostało przysposobionych. W porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek liczby dzieci wracających do rodzin biologicznych (o 36) i wzrost liczby dzieci przysposobionych (o 9). Ponadto 224 wychowanków opuściło pieczę po uzyskaniu 18 roku życia.

W 2023 r. na terenie województwa prowadzona była jedna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Placówka zapewniała miejsca dla 30 wychowanków.

4.3 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM

Na terenie województwa prowadzona była jedna Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Dębnie, która dysponowała 42 miejscami. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego realizację zadania publicznego w zakresie uruchomienia i prowadzenia regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej powierzył powiatowi myśliborskiemu. Na dzień 31 grudnia 2023 r. w placówce przebywało 42 wychowanków, tyle samo co w roku poprzednim.

Na terenie województwa funkcjonowały 2 ośrodki adopcyjne: 1 prowadzony przez samorząd województwa oraz 1 prowadzony przez podmiot niepubliczny na zlecenie samorządu województwa, tj.:

- Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie (z oddziałem w Szczecinie),
- Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w Szczecinie.

Efektom działalności ośrodków w 2023 r. było m.in. przysposobienie 85 dzieci, co daje taki sam wynik jak w roku 2022. Ośrodki przeprowadziły 70 szkoleń dla kandydatów na rodziny przysposabiające, czyli tyle samo co w roku 2022. Ponadto udzieliły 750 porad dla rodzin i osób przysposabiających oraz rodzin naturalnych.

PODSUMOWANIE:

Analizując przedstawione dane na szczeblu gminnym, należy stwierdzić, że nieznacznie wzrosła liczba placówek wsparcia dziennego, jednakże zdarzają się jeszcze gminy, w których nie zostały one utworzone. W związku z tym gminy, które jeszcze nie mają placówek wsparcia dziennego powinny podjąć działania w celu ich utworzenia, ponieważ stanowią one istotny element systemu wspierania rodziny.

Dane z realizacji zadań na szczeblu powiatowym wskazują, że wzrosła liczba rodzin zastępczych w porównaniu do roku poprzedniego o 81, w tym najwięcej przybyło rodzin zastępczych spokrewnionych w liczbie 28 i rodzin zastępczych niezawodowych w liczbie 46. W porównaniu do roku 2022 zwiększyła się liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych o 1, natomiast nie spowodowało to znaczącego wzrostu miejsc w pieczy zastępczej. Utrzymujący się problem związany z brakiem liczby miejsc w pieczy zastępczej, zwiększa ryzyko braku realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego też, powiaty powinny zintensyfikować działania służące zapewnieniu miejsc w pieczy zastępczej.

W stosunku do roku 2022 spadła liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Należałoby zatem wzmocnić działania na rzecz pracy z rodziną biologiczną w kierunku powrotu dzieci do środowiska rodzinnego. Ponadto, mając na względzie liczne niezrealizowane postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy, niezbędne jest wzmocnienie współpracy asystentów rodziny z rodzinami biologicznymi oraz monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nieobjętych asystenturą. W przypadku rodzin unikających współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, wskazane jest występowanie do sądu rodzinnego o wydanie odpowiednich zarządzeń, aby wykorzystać wszelkie możliwe formy pomocy rodzicom przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

5 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W 2023 R.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej realizowane są na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁴, która to ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), wprowadziła od 22 czerwca 2023 r. zmiany definicyjne oraz nowe brzmienie przedmiotu ustawy – przeciwdziałanie przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.).

Skalę zjawiska przemocy domowej na terenie województwa zachodniopomorskiego obrazują dane przedstawione na podstawie sprawozdań resortowych. Poniższa tabela wskazuje na ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

5.1 PRZEMOC DOMOWA NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W UJĘCIU STATYSTYCZNYM

Tabela 3 Realizacja procedur "Niebieskie Karty" w latach 2022-2023

Rok	Ogółem
2022	3 599
2023	3 043

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.

W ujęciu statystycznym zauważalny jest spadek wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 4 Dane dotyczące procedury "Niebieskie Karty" w roku 2023

Wskaźnik	Liczba
wszczęte procedury „Niebieskie Karty”	3 043
wypełnione formularze „Niebieska Karta – C”	3074
wypełnione formularze „Niebieska Karta – D”	1 576
rodziny objęte procedurą	4 860
procedury zakończone w związku z ustaniem przemocy	2 497
procedury zakończone w wyniku stwierdzenia braku zasadności podejmowania działań	1 031

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.

Analiza powyższych danych ujętych w Tab. 4 przedstawia podjęcie działań zespołu interdyscyplinarnego utworzonego na terenie każdej gminy, ustalenie planu pracy z osobą, rodziną doświadczającą przemocy poprzez formularz „Niebieska Karta – C” oraz współpracę z osobą, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc poprzez m.in. wypełnienie formularza „Niebieska Karta – D.” Dane liczbowe dotyczące procedur zakończonych w związku z ustaniem

⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.

przemocy, pozwalają zaobserwować tendencję współpracy uczestników procedur „Niebieskie Karty” oraz pozytywnego ich zakończenia oraz ustania zachowań przemocowych.

Tabela 5 Działalność zespołów interdyscyplinarnych

Wskaźnik	Liczba
<i>zespoły interdyscyplinarne</i>	122
<i>posiedzenia zespołów</i>	822
<i>rodziny objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	4 860
<i>osoby objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	11 845
<i>utworzone grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe</i>	5 685
<i>posiedzenia grup roboczych / diagnostyczno-pomocowe</i>	11 388

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.

Podjmując kwestię rozwiązywania problemów indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy domowej przez utworzone grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe, dane w ujęciu tabelarycznym przedstawiają wyższe wartości liczbowe w stosunku do posiedzeń zespołów. Daje to obraz realnej i systematycznej pomocy osobom pozostającym w kryzysie poprzez bezpośredni kontakt z grupą roboczą/diagnostyczno-pomocową.

Tabela 6 Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej

Wskaźnik	Liczba
<i>programy terapeutyczne dla osób dotkniętych przemocą</i>	40
<i>osoby korzystające z tych programów ogółem</i>	601
<i>osoby korzystające z terapii indywidualnej psychologicznej(terapeutycznej)</i>	1 020
<i>grupy terapeutyczne</i>	17
<i>grupy wsparcia</i>	19
<i>lokalne/regionalne telefony zaufania</i>	88
<i>w tym całodobowe</i>	18
<i>rozmowy i interwencje przeprowadzone przez telefony</i>	4 796
Poradnictwo	Liczba osób
<i>medyczne</i>	218
<i>psychologiczne</i>	3 432
<i>prawne</i>	1 242
<i>socjalne</i>	3 475
<i>zawodowe i rodzinne</i>	809

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.

W porównaniu z rokiem 2022, w roku 2023 samorząd województwa zachodniopomorskiego zwiększył ofertę programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową. Obserwowany jest także niewielki wzrost grup terapeutycznych oraz ilość lokalnych/regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej. Natomiast liczba rozmów, w tym

interwencyjnych ukazuje tendencję wyraźnie spadkową. Ponadto obserwowany jest wzrost udzielanego poradnictwa psychologicznego oraz medycznego.

Tabela 7 Działalność specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

Wskaźnik	Liczba
<i>specjalistyczne ośrodki wsparcia</i>	2
<i>miejsca w ośrodkach</i>	20
<i>osoby korzystające z całodobowej pomocy ośrodków ogółem</i>	98
<i>w tym kobiety</i>	83
<i>mężczyźni</i>	0
<i>dzieci</i>	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2023 r.

Potrzeby województwa w zakresie zabezpieczenia opieki całodobowej dla osób doznających przemocy domowej zapewniają niezmiennie dwa specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej: w Białogardzie i Świnoujściu. Z tej formy pomocy skorzystały w 2023 r. 83 kobiety z dziećmi, w 2022 r. – 81 kobiet z dziećmi. Potwierdza to fakt, że to te grupy są najbardziej narażone na przemoc domową.

Tabela 8 Ochrona dzieci przed przemocą domową

Wskaźnik	Liczba
<i>przyjazne pokoje</i>	31
<i>dzieci przesłuchane w przyjaznych pokojach przesłuchań</i>	350
<i>dzieci odebrane z rodziny – art. 12a</i>	191
<i>dzieci umieszczone u osoby najbliższej</i>	89
<i>dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej</i>	31
<i>dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej</i>	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2023 r.

Wśród najbardziej narażonych oraz bezbronnych osób doznających przemocy domowej są dzieci. Analiza powyższych danych wskazuje na czujność służb wobec sytuacji konieczności uruchomienia procedury odebrania dzieci z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie powiatów i gmin województwa zachodniopomorskiego. W ramach działań ochronnych każda sytuacja dotycząca odebrania dzieci z rodziny jest dokładnie oraz indywidualnie analizowana. Nie stwierdza się nieprawidłowości w tym zakresie.

Tabela 9 Działania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową

Wskaźnik	Liczba
<i>podmioty realizujące programy korekcyjno-edukacyjne</i>	16
<i>osoby, które przystąpiły do programu ogółem</i>	221
<i>kobiety</i>	44

<i>mężczyźni</i>	177
<i>osoby, które ukończyły program ogółem</i>	145
<i>kobiety</i>	24
<i>mężczyźni</i>	121
<i>osoby, które powróciły do stosowania przemocy</i>	22
<i>kobiety</i>	2
<i>mężczyźni</i>	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2023 r.

Wskaźnik	Liczba
<i>podmioty realizujące programy psychologiczno-terapeutyczne</i>	8
<i>osoby, które przystąpiły do programu ogółem</i>	98
<i>kobiety</i>	28
<i>mężczyźni</i>	70
<i>osoby, które ukończyły program ogółem</i>	77
<i>kobiety</i>	27
<i>mężczyźni</i>	50
<i>osoby, które powróciły do stosowania przemocy</i>	16
<i>kobiety</i>	0
<i>mężczyźni</i>	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2023 r.

W odniesieniu do proponowanych działań wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w 2023 roku liczba osób, które przystąpiły oraz ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne pozostaje na porównywalnym poziomie. W stosunku do roku 2022 zmalała natomiast nieznacznie liczba osób, które powróciły do stosowania przemocy domowej. Monitorowanie osób kończących program oraz prowadzenie ewaluacji działań powinny zminimalizować ryzyko ponownego stosowania przemocy.

W odniesieniu do działań realizowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w 2023 roku obserwujemy tendencję wzrostową osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny w stosunku do liczby osób, które przystąpiły do programu.

PODSUMOWANIE:

Na podstawie analizy danych obserwowalny jest spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. Działania służb powołanych przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem stosowania przemocy domowej oraz wzrastająca świadomość społeczna i odpowiednie przygotowanie placówek pomocowych dają

realny obraz zmiany sytuacji osób doświadczających przemocy. Ponadto dostosowanie oferty pomocowej między innymi w postaci poradnictwa specjalistycznego, nakierowanej na udzielanie porad i wsparcia, także za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość daje szansę na udzielenie realnej pomocy jeszcze większej liczbie osób doznających przemocy.

6 POMOC OBYWATEŁOM UKRAINY

W związku z konfliktem zbrojnym od dnia 24 lutego 2022 r. na terytorium Ukrainy, rząd polski przyjął ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pobyt obywateli Ukrainy, którzy przybyli legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. i zadeklarowali zamiar pozostania w Polsce – uznaje się za legalny do dnia 4 marca 2024 r. Osoby te, jeśli znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, mogły ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ww. ustawie. Z zakresu zadań koordynowanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. były realizowane zadania wymienione w tabeli Nr 10. Gminy wydatkowały środki z Funduszu Pomocy na pomoc obywatelom Ukrainy (zadania 1 – 4) w kwocie ogółem 16.958.400 zł, a powiaty (zadania 5 – 6) w kwocie ogółem 1.042.400 zł.

Tabela 10 Zadania realizowane i koordynowane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w latach 2022 i 2023.

L.p.	Wyszczególnienie	Realizowane przez:	Środki wydatkowane z Funduszu Pomocy	
			2022 r.	2023 r.
1.	Wyplata jednorazowych świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy, których pobyt uznany jest za legalny, w wysokości 300 zł na osobę oraz koszty obsługi wypłat (art. 31 ust. 1 i 8)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	18 642 266,12	2 008 819,41
2.	Bezpłatna pomoc psychologiczna (art. 32)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	208 247,96	194 168,00
3.	Wyplata świadczeń z pomocy społecznej, m.in. na zapewnienie posiłków na dzieci i młodzieży, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, pobyty w DPS (art. 29-30)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	5 181 794,82	3 647 680,38
4.	Świadczenia rodzinne (art.26 ust.1 pkt 1)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	6 658 236,28	11 107 733,77

L.p.	Wyszczególnienie	Realizowane przez:	Środki wydatkowane z Funduszu Pomocy	
			2022 r.	2023 r.
5.	Finansowanie pobytu dzieci będących obywatelami Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej (art.27 ust.17)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	649 026,52	773 242,11
6.	Pozostałe zadania (art.25 ust.21 w związku z ust.3b, 3ba i 3c oraz art.25a ust.8 w związku z art.25a ust.8a, a także art.26 ust.4f w związku z ust. 4c)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	88 276,30	269 165,56
RAZEM			31 427 848,00	18 000 809,23

7 ŚWIADCZENIA

7.1 ŚWIADCZENIA RODZINNE

Od 1 stycznia 2023 r. zwiększyła się kwota świadczenia pielęgnacyjnego do 2.458 zł⁵ tj. o 339 zł (z 2.119 zł w 2022 r.). Kwota ta podlega corocznej waloryzacji od 1 stycznia 2017 r. Na tym samym poziomie pozostały kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych:

- 674 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się,
- 764 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 1.922 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie w przypadku ubiegania się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Nie zmieniła się wysokość zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego.

W 2023 r. świadczenia rodzinne pobierało 57.379 rodzin, w tym zasiłki rodzinne – 18.260 rodzin. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2023 r. uległa zmniejszeniu w stosunku do roku poprzedniego o 7,14% (61.789 w 2022 r.), a liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne zmalała o 19,22% (22.606 w 2022 r.).

Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od danych zawartych w dokumencie UM WZ.

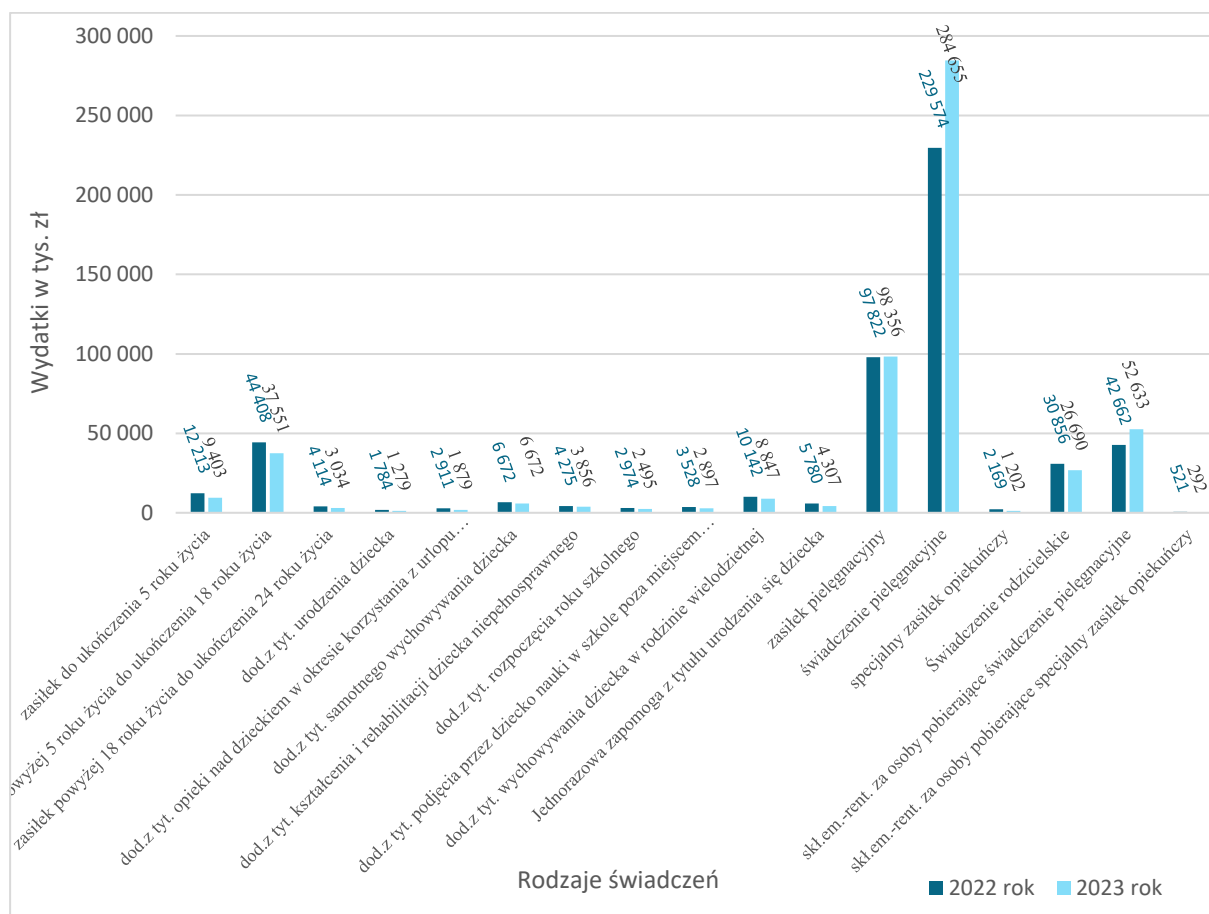
Wydatki ogółem na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, sfinansowane z dotacji z budżetu państwa w 2023 r. wyniosły 548.599 tys. zł i w stosunku do roku 2022 (506.160 tys. zł) były wyższe o 8,38%.

⁵ Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 listopada 2022 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2023 (M.P. z 2022 r. poz. 1070)

Największą część wydatków poniesionych w 2023 r. stanowiły: świadczenia pielęgnacyjne – 51,89% oraz zasiłki pielęgnacyjne – 17,93%. Najmniejsze wydatki stanowiły: składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – 0,05% i specjalny zasiłek opiekuńczy – 0,22%.

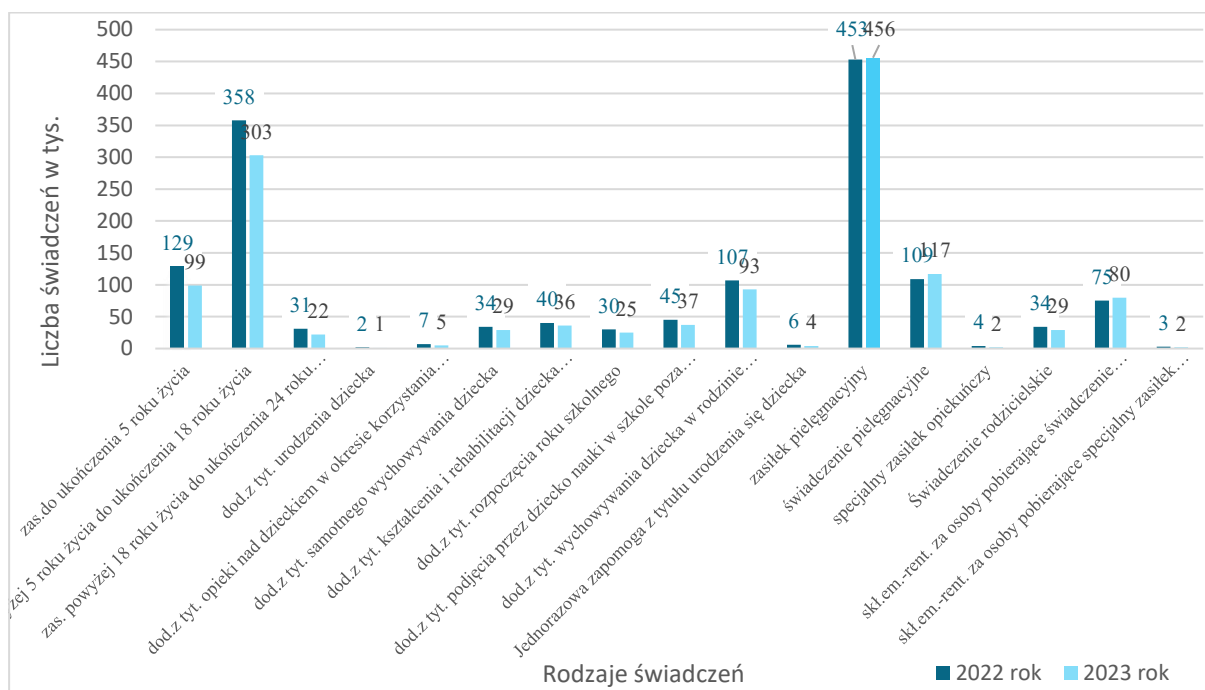
Wzrost wydatków między 2023 r. a 2022 r. dotyczył świadczenia pielęgnacyjnego – o 23,99%, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne – o 23,37% oraz zasiłku pielęgnacyjnego – o 0,55%. W pozostałych świadczeniach nastąpił spadek wydatków, największy w specjalnym zasiłku opiekuńczym – o 44,58% oraz w składkach na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – o 43,95%.

Wykres 1 Wydatki na świadczenia rodzinne w pełnej wysokości w województwie zachodniopomorskim (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

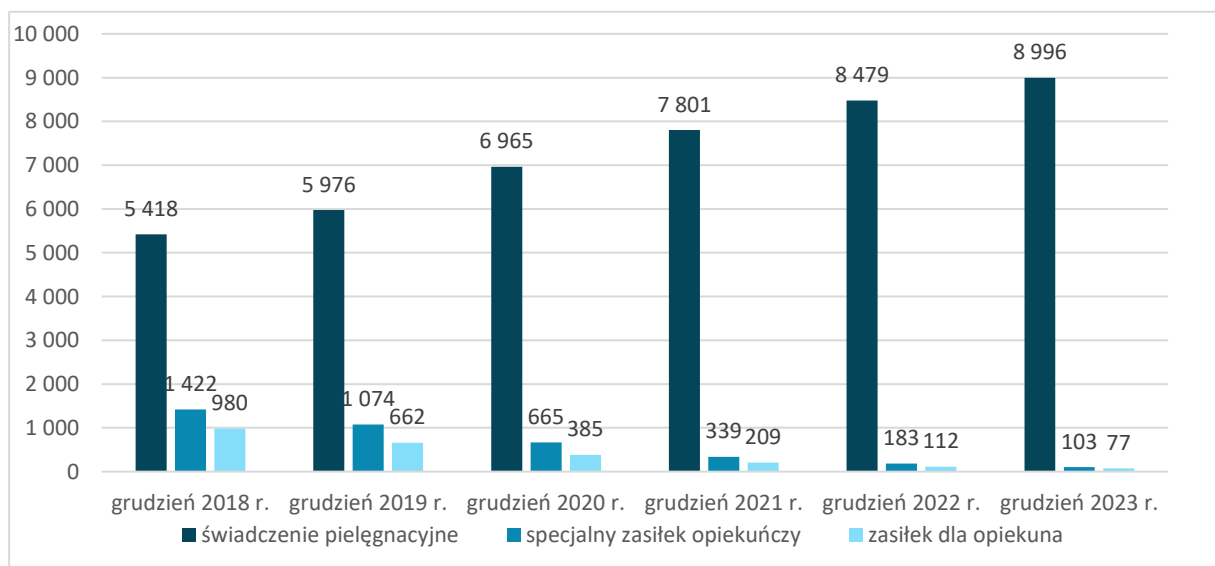
Wykres 2 Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

Z roku na rok rośnie liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, a spada liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna. Część świadczeniobiorców rezygnuje ze specjalnego zasiłku opiekuńczego (620 zł) czy zasiłku dla opiekuna (620 zł) i występuje do organu właściwego o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (2.458 zł), które jest prawie czterokrotnie wyższe i podlega corocznej waloryzacji.

Wykres 3 Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna w województwie zachodniopomorskim

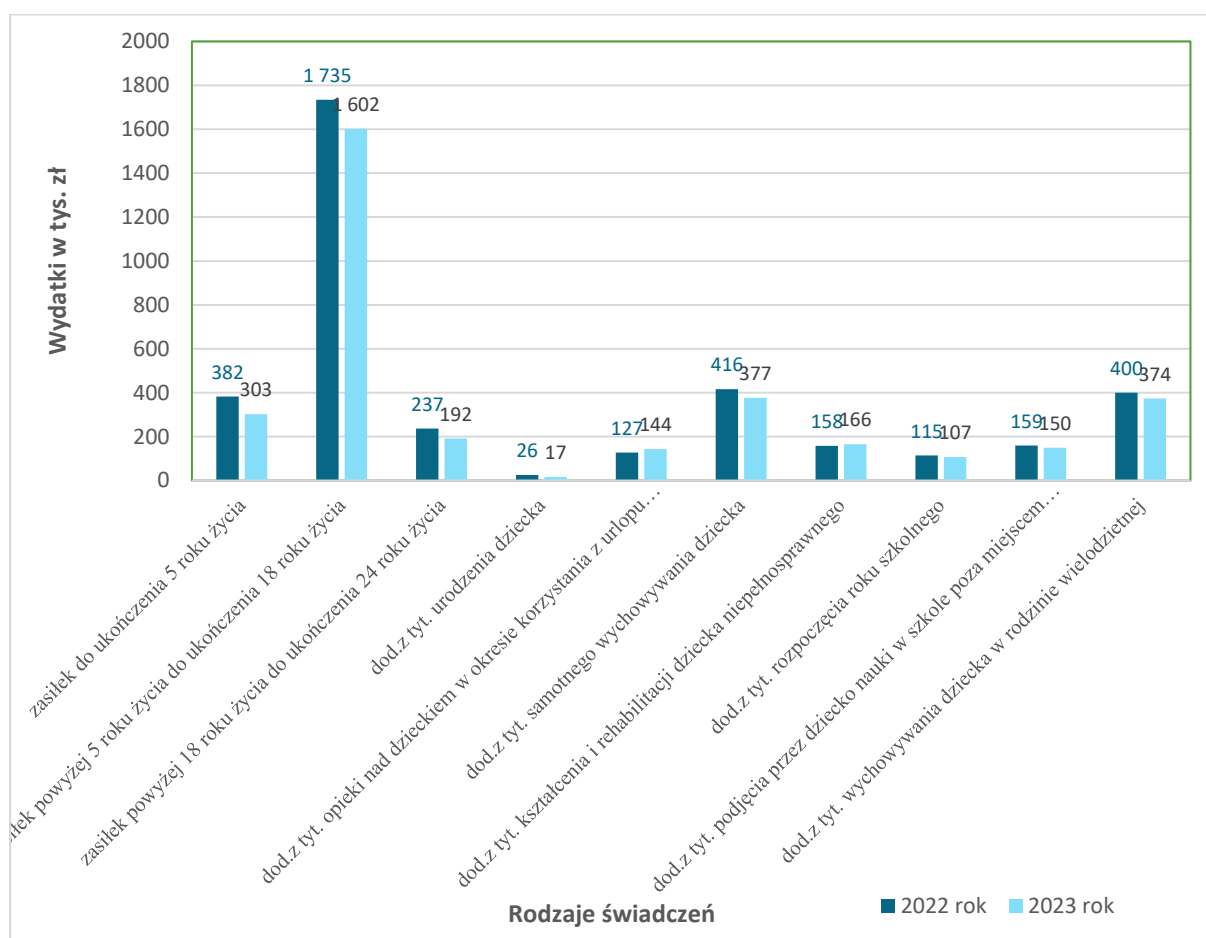

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Mechanizm „złotówka za złotówkę”

Z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” gminy wypłaciły 0,63% świadczeń tj. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. Wydatki te zmalały w 2023 r. o 8,60% do kwoty 3.432 tys. zł (z 3.755 tys. zł w 2022 r.). Największy spadek wydatków nastąpił w dodatku z tytułu urodzenia dziecka – o 34,62%. Wzrosły wydatki na dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego o 13,39% oraz na dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 5,06%. Największą część wydatków poniesionych w 2023 r. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” stanowiły zasiłki rodzinne na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia – 46,68%, a najmniejszą dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 0,50%.

Wykres 4 Wydatki na świadczenia rodzinne z zastosowaniem mechanizmu "złotówka za złotówkę" w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

7.2 JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE W WYSOKOŚCI 4.000 ZŁ „ZA ŻYCIEM”

W 2023 r. 50 gmin wypłaciło 135 jednorazowych świadczeń w wysokości 4.000 zł „za życiem” z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, na łączną kwotę 540.000 zł. W porównaniu do 2022 r. nastąpił spadek liczby gmin, które wypłaciły jednorazowe świadczenie „za życiem” (z 60 w 2022 r.) oraz spadek liczby wypłaconych świadczeń (ze 167 w 2022 r.).

7.3 ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Od 1 października 2023 r. wzrosła kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia z funduszu alimentacyjnego do 1.209 zł⁶ na osobę w rodzinie (z 900 zł w 2022 r.). Nie zmieniła się maksymalna kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego (do 500 zł).

Od 1 października 2020 r. funkcjonuje tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę” w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym. Świadczenie przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej nie może być niższa niż 100 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2023 r. pobierało 6 867 rodzin, mniej o 12,49 % niż w 2022 r. (7.847 rodzin). Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego było uprawnionych 10 319 osób, mniej o 11,25 % niż w 2022 r. (11.627 osób).

Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od tych zawartych w dokumencie UM WZ.

Wydatki na wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosły 52.016 tys. zł i zmalały w stosunku do roku 2022 (57.098 tys. zł) o 8,90%. Co roku rośnie przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co jest spowodowane podwyższaniem kwot zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, natomiast maleje liczba wypłaconych świadczeń.

W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” (dochód powyżej 900 zł na osobę w rodzinie do 30 września 2023 r.) świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 640 rodzin, więcej niż w poprzednim roku o 6,66% (600 rodzin w 2022 r.). Po zmianie kryterium dochodowego od 1 października 2023 r. (powyżej 1.209 zł) świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 216 rodzin. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” wyniosły 2.493 tys. zł (spadek o 7,25% - z 2.688 tys. zł w 2022 r.), co stanowi 4,79% ogółu wypłaconych świadczeń.

---

⁶ Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie wysokości kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dnia 1 października 2023 r. (M. P. z 2023 r. poz. 121)

Tabela 10 Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego i liczba wypłaconych świadczeń

Rok	Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego w zł	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego
2014	367	244.035
2015	378	233 635
2016	387	221 665
2017	394	203 507
2018	399	185 188
2019	407	168 448
2020	413	154 261
2021	417	148 253
2022	421	135 605
2023	430	121 044

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

7.4 ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

W 2023 r. zasiłek dla opiekuna pobierały 93 osoby (średniomiesięcznie), mniej niż w 2022 r. (151 osób średniomiesięcznie) o 38,41%. Wydatki na zasiłki dla opiekunów zmalały w porównaniu do 2022 r. o 38,00% (z 1.113 tys. zł) do 690 tys. zł.

Do zasiłku dla opiekuna uprawnione są osoby, które z dniem 1 lipca 2013 r. utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁷. Spadek liczby osób uprawnionych do zasiłku dla opiekuna związany jest m.in. z:

- rezygnacją opiekuna z zasiłku lub zaprzestaniem sprawowania opieki,
- śmiercią osób wymagających opieki,
- upływem terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki.

PODSUMOWANIE:

Zadania z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów i jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł „Za życiem” realizowane były w: Szczecińskim Centrum Świadczeń, Urzędzie Gminy Darłowo, Centrum Usług Społecznych w Kołobrzegu, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, Centrum Usług Społecznych w Goleniowie, Centrum Usług Społecznych w Łobzie, Centrum Usług Społecznych w Resku, Centrum Usług Społecznych w Gminie Świdwin oraz 105 ośrodkach pomocy społecznej.

---

⁷ Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548)

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2023 r. spowodowany był niezmiennością kryterium dochodowego od 1 listopada 2015 r. Na zwiększenie wydatków miał wpływ wzrost od 1 stycznia 2023 r. kwoty świadczenia pielęgnacyjnego i liczby wypłaconych świadczeń, kwoty i liczby opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz liczby wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych.

Brak zmiany kryterium dochodowego wpłynął na spadek wydatków oraz liczby wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Stosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę” przy ustalaniu prawa do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz kwot przysługujących świadczeń w praktyce jest skomplikowany i czasochłonny. Przy każdej zmianie sytuacji dochodowej i rodzinnej zachodzi konieczność przeliczania na nowo dochodów rodziny i ustalania na nowo wysokości przysługujących świadczeń, co skutkuje koniecznością wydania nowej decyzji, a także niejednokrotnie wszczynania postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego związany jest z niską kwotą kryterium dochodowego (tj. 900 zł na osobę w rodzinie od 1 października 2020 r. do 30 września 2023 r. i 1.209 zł od 1 października 2023 r.). W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” świadczenia z funduszu alimentacyjnego otrzymało 9,31% rodzin.

8 DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

8.1 W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 r. przeprowadzono 67 kontroli dotyczących zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej w 66 jednostkach, w tym:

- 31 kontroli w ośrodkach pomocy społecznej,
- 11 kontroli w domach pomocy społecznej,
- 6 kontroli w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 6 kontroli w placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku (jedna jednostka została skontrolowana dwukrotnie),
- 7 kontroli w powiatowych centrach pomocy rodzinie,
- 5 kontroli w jednostkach zapewniających miejsca noclegowe osobom bezdomnym,
- 1 kontrolę w dziennym domu „Senior+”.

Łącznie przeprowadzono 61 kontroli kompleksowych, 4 kontrole doraźne i 2 kontrole problemowe. Postępowanie kontrolne zakończone jest wystąpieniem pokontrolnym zawierającym ocenę kontrolowanej jednostki, wg skali: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami oraz negatywna.

W ośrodkach pomocy społecznej przeprowadzonych było 31 kontroli kompleksowych. W przypadku zakończonych postępowań kontrolnych wydano 4 oceny pozytywne, 9 ocen pozytywnych z uchybieniami oraz 3 oceny pozytywne z nieprawidłowościami. Wydane zostały następujące zalecenia pokontrolne:

- zapewnienie możliwości udzielania pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni, z wykorzystaniem dostępnych procedur określonych przepisami ustawowymi, zgodnie z art. 16 ustawy o pomocy społecznej,
- przyznawanie zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego pod warunkiem zwrotu określonego odpowiednio w art. 39 oraz art. 40 i art. 41 ustawy o pomocy społecznej, w formie świadczenia jednorazowego,
- przyznawanie rodzaju, formy i rozmiaru świadczenia odpowiednio do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej,
- ustalanie miejsca świadczenia usług opiekuńczych w decyzjach przyznających świadczenie, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,
- prowadzenie dokumentacji spraw w sposób umożliwiający określenie początku biegu terminu do załatwienia, co będzie odpowiadało regułom zawartym w art. 35 § 3 oraz art. 61 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego,
- dokumentowanie ustaleń dokonanych z klientem w formie pisemnych oświadczeń, stanowiących materiał dowodowy zgodnie z art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 105 ustawy o pomocy społecznej,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych, poprzez udział w szkoleniach określonych w art. 119 ust 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności z zakresu ustawy o pomocy społecznej i k.p.a.,
- wzmożenie nadzoru kierownika ośrodka nad rzetelnością dokumentacji zebranej i sporządzonej w toku postępowań administracyjnych, w tym nad treścią decyzji administracyjnych - w zakresie prawidłowego określania podstawy prawnej oraz spójności rozstrzygnięcia i uzasadnienia,
- ustalanie dochodu osób ubiegających się o pomoc w formie świadczeń pieniężnych, zgodnie z art. 8 ust. 3 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- ustalanie odpłatności za usługi opiekuńcze zgodnie z art. 106 ust 3b ustawy o pomocy społecznej,
- ustalanie odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych zgodnie z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej,
- prawidłowe stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 108 k.p.a.,
- wydawanie decyzji administracyjnych, dotyczących korzystania z usług środowiskowego domu samopomocy po wcześniejszym uzyskaniu informacji z ŚDS o okresie, na jaki został przygotowany indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego dla uczestnika, zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- terminowe i prawidłowe sporządzanie sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych,
- doręczanie klientom decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a.,
- zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej,

- zgłaszanie wszelkich zmian danych objętych rejestrem miejsc, w którym gmina udziela tymczasowego schronienia, w terminie określonym w art. 48a ust. 11c ustawy o pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej – tj. za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją oraz skorygowanie wypłaconych błędnie świadczeń,
- podjęcie działań zmierzających do przyjęcia przez gminę uchwały dotyczącej określenia sposobu sprawienia pogrzebu zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej,
- rzetelne kompletowanie i sporządzanie dokumentacji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, a także wzmoczenie nadzoru nad prawidłowością zapisów dokumentacji przed wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie,
- stosowanie właściwych kwestionariuszy kontraktów socjalnych, zgodnie z wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie wzoru kontraktu socjalnego,
- terminowe sporządzanie i przekazywanie określonej przepisami oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami, zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przestrzeganie zasad określonych w uchwale w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" oraz prawidłowe przyznawanie pomocy w postaci posiłków osobom bezdomnym przebywającym w schronisku.

W domach pomocy społecznej przeprowadzono 6 kontroli kompleksowych, 2 kontrole problemowe i 3 kontrole doraźne. Postępowania kontrolne zostały zakończone wydaniem 4 ocen pozytywnych, 4 ocen pozytywnych z uchybieniami i 3 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- ustalać przed przyjęciem osoby do domu pomocy społecznej jej aktualną sytuację w miejscu zamieszkania lub pobytu, zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zawiadamiać pisemnie osobę ubiegającą się lub jej przedstawiciela ustawowego o terminie przyjęcia do domu, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- kontynuować działania, których celem będzie zapewnienie mieszkańcom opieki w porze nocnej,
- kontynuować działania zmierzające do zapewnienia mieszkańcom miejsca zamieszkania w obiektach bez barier architektonicznych,
- zapewnić określoną standardem powierzchnię pokoi 1-osobowych,
- zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zapewnić dysponowanie środkami finansowymi mieszkańca wyłącznie za jego zgodą lub zgodą jego opiekuna prawnego,
- odstąpić od finansowania ze środków mieszkańca usług i wyposażenia, zapewnianych przez DPS na podstawie obowiązujących przepisów prawa,
- stosować art. 6 ust. 5 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów, w części dotyczącej depozytów w kwocie powyżej 5.000 zł,

- kontynuować działania w kierunku objęcia mieszkańcami, którzy w ocenie skali Barthel otrzymali 40 lub mniej punktów, pielęgniarstwą opieką długoterminową finansowaną ze środków NFZ,
- prowadzić dokumentację dotyczącą rehabilitacji społecznej zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- dostosować liczbę mieszkańców przewlekle psychicznie chorych przebywających w Domu do liczby miejsc określonych w decyzji Wojewody Zachodniopomorskiego,
- zapewnić odpowiednią strukturę pomieszczeń ogólnodostępnych odrębnie dla każdego typu Domu, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 2 lit. b-k rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zapewnić odpowiednią strukturę pokoi mieszkalnych w Domu dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- dostosować warunki bytowe w Domu w zakresie barier architektonicznych do wymogów określonych § 6 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zatrudniać w zespole terapeutyczno-opiekuńczym osoby z kwalifikacjami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- wyposażyć Dom w system przyzywowo-alarmowy, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

W ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi przeprowadzonych było 6 kontroli kompleksowych. Kontrolowane jednostki zostały ocenione w następujący sposób: 4 oceny pozytywne i 2 oceny pozytywne z nieprawidłowościami. Wydane zalecenia dotyczyły:

- zapewnienia odpowiednich kwalifikacji zawodowych pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego,
- zapewnienia właściwej liczby pomieszczeń sanitarnych, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. g rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- sporządzania sprawozdawczości w zakresie osób ze szczególnymi potrzebami na podstawie odpowiednich i aktualnych orzeczeń o niepełnosprawności, zgodnie z wydanymi w tym zakresie *Wytycznymi*,
- zapewnienia posiadania przeszkolenia w zakresie treningu umiejętności społecznych przez wszystkich pracowników realizujących te treningi, zgodnie z § 11 ust.2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- zapewnienia posiadania przeszkolenia w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych przez wszystkich pracowników, zgodnie z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- zapewnienia odpowiedniej częstotliwości szkoleń dla pracowników, w tym szkoleń w zakresie treningu komunikacyjnego, zgodnie z § 23 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przeprowadzono 5 kontroli kompleksowych oraz 1 doraźną (2 oceny pozytywne, 1 ocena pozytywna z uchybieniami oraz 3 pozytywne z nieprawidłowościami). Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników wykonujących czynności opiekuńcze zgodnie z art. 68a pkt 5 ustawy o pomocy społecznej,
- przyjmować osoby ubezwłasnowolnione wyłącznie na podstawie zezwolenia właściwego sądu opiekuńczego zgodnie z art. 68 c ustawy o pomocy społecznej, a w stosunku do osób ubezwłasnowolnionych, aktualnie przebywających w placówce bez stosownego zezwolenia, podjąć działania zmierzające do dopełnienia formalności,
- zapewnić gromadzenie niezbędnej, kompletnej dokumentacji mieszkańców przed ich przyjęciem do placówki,
- zapewnić wykonywanie czynności opiekuńczych przez osoby posiadające kwalifikacje określone w art. 68a pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

W powiatowych centrach pomocy rodzinie przeprowadzono 7 kontroli kompleksowych. W przypadku zakończonych postępowań kontrolnych wydano 1 ocenę pozytywną, 1 ocenę pozytywną z uchybieniami oraz 1 ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Wydane zostały zalecenia pokontrolne dotyczące:

- podjęcia działań mających na celu zapewnienie wsparcia w mieszkaniach chronionych i powiatowych ośrodkach wsparcia, o których mowa w art. 19 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej,
- podjęcia działań mających na celu zapewnienie schronienia w ramach interwencji kryzysowej,
- opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wraz z prowadzeniem monitoringu wskaźników realizacji założonych w tej strategii działań, zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej,
- sporządzania decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami określonymi w art. 107 § 1 k.p.a.,
- doręczania decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami określonymi w art. 40 § 1, 46 § 1 k.p.a.,
- stosowanie art. 162 § 1 k.p.a. w przypadku decyzji bezprzedmiotowych,
- koordynowania realizacji strategii, zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej,
- wzmożenia nadzoru nad sporządzaniem sprawozdawczości,
- podjęcia działań mających na celu realizację § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków.

W jednostkach zapewniających miejsca noclegowe osobom bezdomnym przeprowadzono 5 kontroli kompleksowych. Na dzień sporządzenia informacji zakończone były 4 postępowania, z których 1 związane było z wydaniem oceny pozytywnej z uchybieniami, a 3 – pozytywna z nieprawidłowościami. Wydane zostały następujące zalecenia pokontrolne dotyczące schronisk dla osób bezdomnych:

- zapewnić kierowanie schroniskiem dla osób bezdomnych przez osobę posiadającą kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

- zatrudnić w schronisku pracownika socjalnego, zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy o pomocy społecznej,
- na stanowisku opiekuna zatrudniać osoby spełniające wszystkie wymagania kwalifikacyjne zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 2 ww. ustawy,
- przeszkolić opiekunów z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- dostosować liczbę umywalek oraz urządzeń natryskowych do wytycznych rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,
- wyposażyć placówkę w pisuary zgodnie z ww. rozporządzeniem,
- dostosować temperaturę w pomieszczeniach mieszkalnych schroniska do określonych standardów, tj. nie mniej niż 20°C,
- przestrzegać, aby powierzchnia w pomieszczeniach mieszkalnych wynosiła nie mniej niż 4 m² na osobę, a w pomieszczeniach z łózkami piętrowymi nie mniej niż 3 m² na osobę,
- przekształcić wydzieloną ściankami przestrzeń na korytarzu zajmowaną przez osoby bezdomne w odrębne pomieszczenie mieszkalne tj. posiadające ściany i drzwi,
- zaktualizować regulamin schroniska, zgodnie z obowiązującą strukturą organizacyjną.

Ponadto wskazano na potrzebę dookreślenia w dokumentach organizacyjnych schroniska liczby miejsc dla osób bezdomnych w kontrolowanej placówce.

Kontrola dziennego domu „Senior+” zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej z nieprawidłowościami i wydaniem zaleceń dotyczących prowadzenia dziennych list obecności z uwzględnieniem poświadczenia przez seniora obecności na zajęciach oraz zapewnienia kierowania dziennym domem „Senior+” przez osobę posiadającą kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

PODSUMOWANIE:

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości i uchybienia najczęściej były spowodowane niewłaściwą interpretacją przepisów prawa, brakiem osób z odpowiednimi kwalifikacjami na lokalnym rynku pracy, chętnych do zatrudnienia, rotacją pracowników służb społecznych, jak również zmieniającą się linią orzeczniczą. Odnosząc się do wniesionych do Wojewody Zachodniopomorskiego skarg i wniosków dotyczących działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należy stwierdzić, że ich liczba była podobna jak w roku poprzednim (17 w 2023 r., a 16 w 2022 r.). Do rozpatrzenia większości skarg upoważniony był inny organ: rada gminy lub rada powiatu.

8.2 W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W roku 2023 przeprowadzono 102 kontrole dotyczące realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i usamodzielnień pełnoletnich wychowanków, wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela 11 Kontrole z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Kontrolowane jednostki	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba kontroli doraźnych	Ocena jednostki	Liczba wydanych zaleceń
Gmina	43	1	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna – 5 • pozytywna z uchybieniami – 19 • pozytywna z nieprawidłowościami – 17 • łączona – 2 	57 znaczących, 68 zwykłych
Powiat	8	0	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna z uchybieniami – 3 • pozytywna z nieprawidłowościami – 5 	20 znaczących, 16 zwykłych
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	25	5	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna – 11 • pozytywna z uchybieniami – 11 • pozytywna z nieprawidłowościami – 2 • łączona – 1 	8 znaczących, 21 zwykłych
Placówka wsparcia dziennego	20	1	<ul style="list-style-type: none"> • łączona – 1 • pozytywna – 6 • pozytywna z uchybieniami – 9 • pozytywna z nieprawidłowościami – 3 • odstępnie od oceny – 1 	4 znaczące 18 zwykłych
Ośrodki Pomocy Społecznej/ Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie	6	6	<ul style="list-style-type: none"> • negatywna – 1 • pozytywna – 1 • pozytywna z uchybieniami – 3 • łączona - 1 	3 znaczące

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Przeciwdziałania Przemocy WZiPS.

Istotne stwierdzone nieprawidłowości:

- a) gminy:
  - brak placówek wsparcia dziennego,
  - brak asystenta,
  - zakończenie współpracy asystenta z rodziną pomimo obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu,
  - brak wywiadu środowiskowego i analizy sytuacji rodziny po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, liczba asystentów nieadekwatna do potrzeb występujących w gminie,
  - brak asystenta w rodzinach, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej,
  - zatrudnienie na stanowisku asystenta rodziny osoby nie spełniającej ustawowych wymogów określonych,
  - brak monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
  - plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej opracowywane bez udziału koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i nieskoordynowane z planami pomocy dzieciom,
  - brak rzetelnej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta,

- zatrudnianie na stanowisku asystenta osoby bez weryfikacji jej danych w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym,
  - działania asystenta nieadekwatne do zdiagnozowanych potrzeb rodziny,
  - placówki wsparcia dziennego prowadzone w lokalach niespełniających warunków określonych w przepisach,
  - brak monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończonej pracy z asystentem;
- b) powiaty/miasta na prawach powiatu:
- liczba miejsc w pieczy zastępczej nieadekwatna do potrzeb,
  - umieszczanie w rodzinach zastępczych większej liczby dzieci niż pozwalają przepisy,
  - umieszczanie w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r.ż. bez zaistnienia przesłanek wskazanych w przepisach,
  - niezapewnianie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzin tymczasowo utworzonych przez sąd,
  - przekroczenia w zakresie liczby oraz długości pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, pełniących funkcje pogotowia rodzinnego,
  - opieszale realizowanie postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;
- c) placówki opiekuńczo – wychowawcze:
- brak współpracy między wychowawcą a asystentem rodziny przy sporządzaniu planu pomocy dziecku,
  - naruszanie praw dziecka,
  - stosowanie kar izolacyjnych,
  - niezapewnienie wychowankowi pomocy specjalistycznej, adekwatnej do indywidualnych potrzeb dziecka,
  - niejednolity system wychowawczy,
  - zaburzone poczucie bezpieczeństwa u niektórych wychowanków placówek,
  - niewystarczające kompetencje osób pracujących z dziećmi;
- d) placówki wsparcia dziennego:
- brak indywidualnych programów korekcyjnych, psychokorekcyjnych lub psychoprofilaktycznych, w szczególności terapii pedagogicznej, psychologicznej i socjoterapii,
  - stosowanie kar ograniczających pobyt dzieci w placówce.

Przeprowadzono 13 kontroli doraźnych, w tym: 1 – po doniesieniach medialnych dotyczących znęcania się matki i jej partnera nad dzieckiem, 1 – po otrzymaniu informacji dotyczących możliwych nieprawidłowości w działalności jednostki, pozostałe na prośbę Rzecznika Praw Dziecka lub po otrzymaniu informacji od osób trzecich. Część zarzutów potwierdziła się i wydano zalecenia, a w części były one bezzasadne.

W 2023 roku do Wojewody Zachodniopomorskiego wpłynęła 1 skarga na działalność jednostki realizującej zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, którą rozpatrzono poprzez wszczęcie postępowania kontrolnego.

PODSUMOWANIE:

Obszary wymagające dalszej pracy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- **gminy:**
  - dalszy rozwój opieki nad dzieckiem między innymi poprzez zapewnienie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego oraz zatrudnienie asystenta w każdej gminie,
  - podniesienie efektywności pracy asystentów;
- **powiaty:**
  - zapewnienie pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi przepisami i adekwatnie do potrzeb,
  - zwiększenie liczby rodzin zastępczych, szczególnie rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka – profesjonalizacja systemu rodzinnej pieczy zastępczej;
- **placówki opiekuńczo – wychowawcze:**
  - zapewnienie poczucia bezpieczeństwa wychowankom przebywającym w placówkach,
  - przestrzeganie praw dziecka,
  - przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz podniesienie kompetencji osób pracujących z dziećmi.

8.3 W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO

W 2023 roku przeprowadzono 43 kontrole, w tym 7 w powiatach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, nieprawidłowości oraz uchybienia dotyczące m.in. braku:

- realizowania zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 i 2023,
- zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- dokumentowania działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

PODSUMOWANIE:

W przypadku kontroli realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej zmiany w przepisach prawa wprowadzone obowiązującą od 22 czerwca 2023 r. ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021, poz.1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) pozwoliły na zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w rodzinach doświadczających przemocy, w szczególności nakierowanych na odpowiedzialność osób stosujących przemoc. Ponadto w odniesieniu do działalności zespołów interdyscyplinarnych zmiana przepisów zapewniła obowiązkowe szkolenia, także dla grup diagnostyczno-pomocowych realizowane przez samorząd województwa. Zasadne jest zwiększenie ilości prowadzonych kampanii społecznych oraz wspieranie rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie różnego rodzaju działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do rodzin biologicznych jak i zastępczych. W przypadku infrastruktury instytucji działających na rzecz rodzin – wskazane zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych świadczących specjalistyczne poradnictwo.

9.1 ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Infrastrukturę oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa zachodniopomorskiego tworzą ośrodki wsparcia typu dziennego o zasięgu gminnym lub powiatowym, których podstawowym zadaniem jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Celem funkcjonowania takiej placówki jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie lub chorym psychicznie oraz ich rodzinom możliwości aktywnego i dającego zadowolenie życia oraz poczucia więzi z ludźmi w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji, bez konieczności zrywania więzów rodzinnych. Zadaniem ośrodka wsparcia jest opieka, prowadzenie rehabilitacji społecznej oraz usprawnianie funkcjonowania jego domowników, w oparciu o indywidualny program rehabilitacji. Zakres świadczonych usług oraz kwalifikacje osób zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na koniec 2023 r. w województwie funkcjonowało 49 ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na ogólną liczbę miejsc 1.697, w tym 48 środowiskowych domów samopomocy (w Ocenie zasobów pomocy społecznej wskazano liczbę 42) oraz 1 klub samopomocy. Na dzień 31 grudnia 2023 r. ogółem liczba miejsc w środowiskowych domach samopomocy wyniosła 1.672 (w Ocenie zasobów pomocy społecznej wskazano liczbę 1.632), a klubów samopomocy 25.

W 2023 roku z usług środowiskowych domów samopomocy skorzystało łącznie 1.816 osób, a z usług klubu samopomocy – 25 osób.

Tabela 12 Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na organ prowadzący oraz liczbę miejsc w 2023 r.

Podmiot prowadzący	Liczba ośrodków	Liczba miejsc
<i>Samorząd gminny</i>	27	948
<i>Organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu gminnego</i>	15	454
<i>Samorząd powiatowy</i>	3	145
<i>Organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu powiatowego</i>	4	150
Razem	49	1697

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS.

9.2 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Domy funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego działają na podstawie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego wydanego na czas nieokreślony. Każdy z domów wpisany został do *Rejestru domów pomocy społecznej*.

Niezależnie od typu, zadaniem domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki na poziomie obowiązujących standardów. Z poniższego zestawienia wynika, że największą grupę osób korzystających ze wsparcia instytucjonalnego jakim są domy pomocy społecznej stanowią osoby przewlekle somatycznie chore oraz osoby w podeszłym wieku. Dla tej grupy osób zabezpieczono ponad 50% ogólnej liczby miejsc w domach pomocy społecznej. Osoby te stanowią również najliczniejszą grupę osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Na podstawie sprawozdania *MRiPS-05 Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2023 r.* ustalono, że według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało 3.801 mieszkańców, a zatrudnionych było 2.634 pracowników.

W 2023 r. domy pomocy społecznej nie świadczyły usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej osobom pełnoletnim wymagającym wsparcia z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niebędącym mieszkańcami domu, przewidzianego na podstawie art. 55a ustawy o pomocy społecznej.

Tab. 13. Domy pomocy społecznej podzielone ze względu na organ prowadzący wraz ze wskazaniem liczby miejsc

Podmiot prowadzący	Liczba domów	Liczba miejsc
<i>Samorząd</i>	26	3306
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy na zlecenie jst)</i>	6	563
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy bez zlecenia jst)</i>	5	354
<i>Podmiot gospodarczy</i>	1	82
Razem	38	4 305

Źródło: opracowanie własne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 38 domów pomocy społecznej (w *Ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2023 dla województwa zachodniopomorskiego* – 32 domy pomocy społecznej). W 2023 r. w stosunku do końca roku 2022 nie zmieniła się liczba domów i liczba miejsc w domach pomocy społecznej. Ustawodawca przewidział typy domów dostosowane do powodu, z którego osoba nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie i wymaga całodobowej opieki.

Poniższa tabela obrazuje podział domów w województwie zachodniopomorskim ze względu na typ.

Tab. 14. Podział domów ze względu na typ oraz liczba miejsc

Typ domu	Liczba domów	Liczba miejsc
<i>dla osób przewlekle somatycznie chorych</i>	14	1 254
<i>dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie</i>	4	349
<i>dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych</i>	8	1 063
<i>dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	327
<i>dla osób przewlekle psychicznie chorych</i>	6	590
<i>dla osób przewlekle psychicznie chorych i dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	722
Razem	38	4 305

Źródło: opracowanie własne.

9.3 PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE CAŁODOBOWĄ OPIEKĘ OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, PRZEWLEKLE CHORYM LUB OSOBOM W PODESZŁYM WIEKU

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być prowadzona po uzyskaniu zezwolenia wojewody.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 25 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku (w *Ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2023 dla województwa zachodniopomorskiego – 5 placówek całodobowej opieki*), w tym: 22 placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej i 3 w ramach działalności statutowej. Placówki dysponowały 1.141 miejscami.

Podstawą ich funkcjonowania było zezwolenie Wojewody Zachodniopomorskiego wydane na czas nieokreślony. Każda z placówek wpisana została do *Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku*. Zgodnie ze sprawozdaniem *MRiPS-05 Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2023 r.* na dzień 31 grudnia 2023 r. w placówkach przebywało 1.016 mieszkańców.

W 2023 r. do *Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku* nie zostały wpisane nowe placówki, nie zmieniła się również liczba miejsc w dotychczas funkcjonujących placówkach.

9.4 ZABEZPIECZENIE OSÓB BEZDOMNYCH

Według stanu na 31.12.2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 44 placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym, w tym:

- 24 schroniska dla osób bezdomnych, które dysponują 821 miejscami,
- 1 schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, które dysponuje 110 miejscami,
- 9 noclegowni, które dysponują 279 miejscami,
- 10 ogrzewalni, które dysponują 136 miejscami.

Łącznie w województwie zapewnionych było 1.346 miejsc dla osób bezdomnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej funkcjonuje *Rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego miejsca schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach*. Przepisy zobowiązują gminy do przekazywania wojewodzie informacji o miejscach, w których udzielane jest tymczasowe schronienie osobom bezdomnym, w tym m.in.: miejsca, w których gmina udziela tymczasowego schronienia, danych identyfikacyjnych podmiotu prowadzącego placówkę, jeżeli podmiotem prowadzącym nie jest gmina zgłaszająca, oraz liczby miejsc w poszczególnych formach placówek.

Według stanu na 15 grudnia 2023 r. 112 gmin zgłosiło miejsca, gdzie udzielają tymczasowego schronienia. Do rejestru zgłoszono 1.553 miejsc, w tym w:

- schronisku dla osób bezdomnych – 992 miejsc,
- schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – 172 miejsca,
- noclegowni – 254 miejsca,
- ogrzewalni – 135 miejsc.

15 gmin zgłosiło do rejestru, iż podpisały umowy z placówkami zapewniającymi schronienie osobom bezdomnym nie wskazując liczby miejsc z zaznaczeniem, że osoby bezdomne z terenu gminy będą kierowane do tych placówek według zaistniałych potrzeb. Część gmin województwa zachodniopomorskiego zapewnia schronienie osobom bezdomnym w placówkach znajdujących się na terenie innych województw.

Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zobowiązana jest zgłaszać w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Wojewoda aktualizuje zgłoszone dane w rejestrze zamieszczonym na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

9.5 REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako uzupełniające do zadań pomocy społecznej prowadzą centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241) i realizujące zadania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra realizują założenia zadeklarowane we wnioskach dotyczące reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Najczęściej pełnią funkcje społeczno-wychowawcze, terapeutyczne, socjalne, ekonomiczne. Osiągają założone cele dotyczące m.in. świadczenia pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej poprzez realizację indywidualnych programów integracji społecznej i zawodowej, wdrażania programów społecznych, organizowania działań doradczych i aktywizujących, wsparcia otoczenia społecznego. Starają się zmniejszyć ryzyko wykluczenia społecznego u osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez nabycie nowych kwalifikacji zawodowych, co pozwala na zwiększenie ich szans na przyszłe samodzielne znalezienie zatrudnienia i aktywne funkcjonowanie na rynku pracy. Dzięki wsparciu psychologicznemu pomagają osobom i ich rodzinom pokonać trudne sytuacje życiowe, których nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie. Na koniec roku 2023 w rejestrze centrów integracji społecznej Wojewody Zachodniopomorskiego widniało 12 centrów integracji społecznej.

W klubach integracji społecznej prowadzone są działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej. Organizowane są także prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne i zawodowe, staże, działalność samopomocowa w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych. Na koniec 2023 roku do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego wpisane było 20 klubów integracji społecznej.

Infrastrukturę socjalną tworzą także zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej działające w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.), a także przedsiębiorstwa społeczne, które uzyskują status na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 113).

W grudniu 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 9 zakładów pracy chronionej i 10 zakładów aktywności zawodowej zatrudniając łącznie blisko 1.543 osób, w tym 1.134 osób niepełnosprawnych. W 2023 roku w województwie zachodniopomorskim status przedsiębiorstwa społecznego uzyskały 43 jednostki.

PODSUMOWANIE:

Koncepcje aktywnej polityki społecznej zmierzające do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie, znalazły odbicie również w polskich regulacjach prawnych. Zatrudnienie socjalne to forma pomocy osobom, które nie są w stanie zapewnić sobie podstawowych potrzeb życiowych. Odgrywa ono szczególną rolę w małych miejscowościach i terenach popegeerowskich, gdzie liczba osób z prawie dwudziestoletnim okresem bez pracy jest bardzo duża. Opierając się m.in. na analizie dokonanej przez samorząd województwa należy wskazać, że od dłuższego czasu metodą walki z tym zjawiskiem są wspólne działania podejmowane przez samorządy i partnerów z organizacji pozarządowych. Centra realizują reintegrację zawodową i społeczną poprzez świadczenie usług polegających na: kształceniu umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywaniu umiejętności zawodowych przez przyuczenie do zawodu, przekwalifikowaniu lub podwyższaniu kwalifikacji zawodowych, nauce planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, uczeniu umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

W klubach organizuje się i prowadzi m.in. programy zatrudnienia tymczasowego, które pomagają w znalezieniu pracy. KIS-y udzielają porad prawnych, doradzają w sprawach mieszkaniowych i socjalnych. Zadaniem klubów jest szybkie reagowanie na potrzeby lokalnego środowiska i szukanie rozwiązań dla wszystkich grup ryzyka.

Zakłady Aktywności Zawodowej, zatrudniające Osoby Niepełnosprawne o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, pozwalają swoim pracownikom na zdobycie doświadczenia zawodowego. Doświadczenie to może im później pomóc w zatrudnieniu na otwartym rynku pracy. W 2023 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek ogółu zatrudnionych w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej działających na terenie województwa zachodniopomorskiego. Niewielki spadek nastąpił także wśród osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ww. podmiotach. Nowym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych są bez wątpienia Zakłady Aktywności Zawodowej, które otrzymują dotacje z PFRON na każdą zatrudnioną Osobę Niepełnosprawną. Ponadto ZAZ-y sprzedają swoje produkty i usługi, a zarobione środki przeznaczają na swoją dalszą działalność. Najczęściej są to usługi porządkowe, gastronomia i catering, usługi pralnicze, mała poligrafia oraz rzemiosło artystyczne. Kolejnym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych są podmioty ekonomii społecznej, które uzyskują status przedsiębiorstwa społecznego, nadawany w drodze decyzji administracyjnej przez właściwego wojewodę. Przedsiębiorstwa społeczne to specyficzny typ podmiotu gospodarczego, w działalności którego na pierwszy plan wysuwają się nie zyski i ich maksymalizacja, lecz cele społeczne, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Przedsiębiorstwa społeczne działają pod postacią różnych form prawnych: spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji, spółek non-profit. W 2023 roku w województwie zachodniopomorskim status przedsiębiorstwa społecznego uzyskały 43 jednostki.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693) dokonano zmian w nazewnictwie dotychczasowych mieszkań chronionych. Od 1 listopada 2023 r. mieszkania chronione zmieniły nazwę na treningowe lub wspomagane. Podmioty prowadzące mieszkania chronione zostały zobowiązane do przekształcenia ich w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian (tj. od dnia 1 listopada 2023 r.). Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r., poz. 2354) określono minimalne standardy usług i pomieszczeń w takich mieszkaniach. Podmioty prowadzące mieszkania treningowe lub wspomagane mają czas na dostosowanie mieszkań do wymagań określonych w rozporządzeniu nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r.

Mieszkania treningowe i wspomagane są niepieniężną formą świadczenia z pomocy społecznej, przygotowującą przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu, o ile nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki (art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). O przyznanie pomocy w ww. formach mogą ubiegać się wyłącznie osoby pełnoletnie, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby bezdomne, osoby opuszczające pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcy, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach. W wyniku nowelizacji, podmioty prowadzące mieszkania chronione zostały zobowiązane do przekształcenia ich w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian.

Ponadto, ustawodawca nałożył na wojewodów właściwych ze względu na miejsce położenia:

- obowiązek prowadzenia i publikowania na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego rejestru mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie,
- publikowania na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego listy mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, z wyłączeniem trybu określonego w art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

W nawiązaniu do powyższego, podmioty prowadzące mieszkania chronione, które przekształciły je w mieszkania treningowe lub wspomagane, obowiązane zostały do zgłoszenia ich do rejestru w terminie 2 miesięcy od dnia przekształcenia. Obowiązek dotyczy również konieczności zgłaszania aktualizacji wszelkich danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Na podstawie sprawozdania MRiPS-06 *Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej za I-XII 2023 r.* ustalono, że według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w ciągu roku sprawozdawczego na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 91 mieszkań, w tym 54 mieszkania treningowe i 37 mieszkań wspomaganych.

Tabela Mieszkania treningowe i wspomagane z podziałem na organ prowadzący oraz liczbę miejsc w 2023 r.

Podmiot prowadzący	Mieszkania treningowe		Mieszkania wspomagane	
	Liczba mieszkań	Liczba miejsc	Liczba mieszkań	Liczba miejsc
Samorząd gminny	29	102	24	135
Organizacje pozarządowe prowadzące mieszkania na zlecenie samorządu gminnego	7	14	13	25
Samorząd powiatowy	16	48	0	0
Organizacje pozarządowe prowadzące mieszkania na zlecenie samorządu powiatowego	2	9	0	0
Razem	54	173	37	160

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS

10 ZATRUDNIENIE W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

W jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gmin i powiatów województwa zachodniopomorskiego w 2023 r. zatrudnionych było 6.998 osób (w OZPS wskazano 6.993 osoby), w tym:

- w powiatowych centrach pomocy rodzinie – 484 osób,
- w ośrodkach pomocy społecznej – 2.707 osób,
- w centrum usług społecznych – 434 osoby
- w domach pomocy społecznej – 2.554 osób,
- w placówkach specjalistycznego poradnictwa – 3 osoby,
- w ośrodkach interwencji kryzysowej – 9 osób,
- w ośrodkach wsparcia ogółem – 807 osób.⁸

Zauważalny jest spadek liczby osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gminnym i powiatowym (w 2022 r. zatrudnionych było 7.101 osób).

⁸Źródło: MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej. za I-XII 2023 r.

Na poziomie województwa zachodniopomorskiego w 2023 r. zatrudnionych było 99 osób, w tym:

- w regionalnym ośrodku polityki społecznej – 62 osoby,
- w służbach wojewody realizujących zadania pomocy społecznej – 18 osób, w tym 9 inspektorów do spraw w zakresie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej,
- w służbach wojewody realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz z przeciwdziałania przemocy domowej – 19 osób, w tym 9 inspektorów do spraw kontroli w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i 6 inspektorów do spraw nadzoru i kontroli w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Najliczniejszą grupę pracowników służb społecznych stanowią pracownicy ośrodków pomocy społecznej, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej na poziomie gminy. W 107 ośrodkach pomocy społecznej, w 2023 r. zatrudnionych było 2.707 osób, w tym 761 pracowników socjalnych na 756,51 etatach. Natomiast w centrach usług społecznych, realizujących również m.in. zadania ww. zakresie, zatrudniano 434 osób, w tym 111 pracowników socjalnych na 111 etatach.

Łącznie w ww. jednostkach organizacyjnych, realizujących zadania z pomocy społecznej na poziomie gminy, zatrudniano 3.141 osób, w tym 872 pracowników socjalnych na 867,51 etatach.

Analiza powyższych danych uwidacznia spadek liczby zatrudnienia w ww. jednostkach, w stosunku do 2022 r., w którym to łącznie zatrudniano 3.278 osób, w tym 873 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących*. Ponadto na podstawie art. 110 ust. 12 ww. ustawy *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych*.

W wyniku analizy sprawozdania MRiPS-06 za 2023 r., przekazanego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) oraz „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 dla Województwa Zachodniopomorskiego”⁹ stwierdzono, że w 12 ośrodkach pomocy społecznej gmin województwa zachodniopomorskiego, w 2023 r. było zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy mniej niż trzech pracowników socjalnych.

Z powyższego wynika, iż w 2023 r. wzrosła liczba ośrodków pomocy społecznej, które nie spełniały wymogów określonych w art. 110 ust. 12 ustawy (w 2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego było 10 gmin, w których liczba pracowników socjalnych była niższa niż określona przepisem ustawy).

Na strukturę zatrudnienia w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia wpływ ma konieczność spełnienia standardów zatrudnienia określonych w obowiązujących przepisach

---

⁹Źródło: <https://rops.wzp.pl/ocena-zasobow-pomocy-spoecznej/ocena-zasobow-pomocy-spoecznej-za-2023-r>, (dostęp: 03.09.2024 r.)

prawa, np. rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy i rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej¹⁰.

PODSUMOWANIE:

Z uzyskanych informacji wynika, iż zatrudnianie mniejszej niż ustawowo wymagana, liczby pracowników socjalnych jest wynikiem braku osób chętnych do pracy w zawodzie. Czynnikiem determinującym taki stan jest wymóg posiadania wąsko określonych kwalifikacji, co ogranicza liczbę osób wchodzących na rynek pracy, które mogłyby być zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego. Ponadto osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje „odchodzą od zawodu” z uwagi na frustrację, wypalenie zawodowe i brak zadowolenia z warunków pracy. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niskie wynagrodzenie, brak wsparcia psychologicznego oraz delegowanie na pracowników pomocy socjalnych, dodatkowych obowiązków nie związanych z pracą socjalną i udzielaniem wsparcia z zakresu pomocy społecznej (np. praca administracyjna związane z wydawaniem decyzji, realizacja zadań należących do urzędów gmin, itp.). Ponadto zwiększanie obowiązków o zadania, realizowane na podstawie kilkudziesięciu innych ustaw, bez zwiększania zatrudnienia kadry w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Dodatkowo na pracownikach socjalnych spoczywa duża odpowiedzialności za los drugiego człowieka. Jednak często czują się oni niedoceniani. W większości odczuwają oni przeciążenie pracą, co jest powodowane nadmiarem środowisk objętych opieką i rozszerzającą się sprawozdawczością, co powoduje zmniejszenie skuteczności oraz pogorszenie jakości ich pracy.

Szansą na rozwiązanie powyższych problemów może stać się zwiększenie przez samorządy środków finansowych dla ośrodków pomocy społecznej, z przeznaczeniem na zatrudnienie odpowiedniej lub większej niż ustawowa liczby pracowników socjalnych. Dodatkowym rozwiązaniem, w obliczu coraz mniejszej liczby kandydatów na studia, może okazać się poszerzenie katalogu kierunków studiów, które dadzą uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Ponadto stały wzrost wynagrodzeń tej grupy zawodowej, może skutkować zwiększeniem zainteresowania wśród młodych ludzi, którzy stają przed wyborem kierunku edukacji i drogi zawodowej, zmniejszeniem bieżącego deficytu zatrudnienia i zniwelowaniem ogólnego braku satysfakcji u osób, które aktualnie wykonują zawód pracownika socjalnego.

Prócz zarobków, niezadowolenia z warunków zatrudnienia i deficytu osób z kwalifikacjami, chętnych do pracy w zawodzie pracownika socjalnego, frustrację wywołują brak uznania i szacunku społecznego. Pracownicy socjalni często są narażeni na różne formy agresji (donosy, poniżanie, pomówienia oraz grożenie i wyzwiska). Zasadna jest więc darmowa ochrona prawna dla pracowników socjalnych, która została zagwarantowana ustawą o pomocy społecznej po zmianach obowiązujących od 1 listopada 2023 r. i która była postulowana w analizie stanu i skuteczności pomocy społecznej za 2022 r.

---

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r., poz. 249) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 734).

11.1 FINANSOWANIE DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Mieszkańcy, którzy zostali przyjęci do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r., objęci są dotacją celową pokrywaną ze środków budżetu państwa. Wysokość tej dotacji według planu budżetowego na 2023 r. wynosiła 38.381.000 zł, przy uwzględnieniu średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w wysokości 3.442,86 zł i przyjętych do planu 929 mieszkańców dotowanych.

W 2023 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przyznało dwukrotnie dodatkowe środki z rezerwy budżetowej w wysokości: 13.789.354 zł, (z czego: 13.414.170 zł dla powiatów oraz 375.184 zł dla gmin) oraz 3.033.658 zł (z czego 2.951.118 zł dla powiatów oraz 82.540 zł dla gmin). Były one przeznaczone na dofinansowanie wypłaty dodatków do wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dla pracowników zatrudnionych w domach pomocy społecznej w kwocie 600 zł miesięcznie na pracownika. Dofinansowanie obejmowało okres od kwietnia do grudnia 2023 r., zgodnie z Porozumieniem Rządu RP z NSZZ Solidarność z dnia 7 czerwca 2023 r.

Powyższe dodatkowe dotacje otrzymało w naszym województwie 17 powiatów, prowadzących 31 domów pomocy społecznej oraz gmina Miasto Koszalin na jeden dom pomocy społecznej.

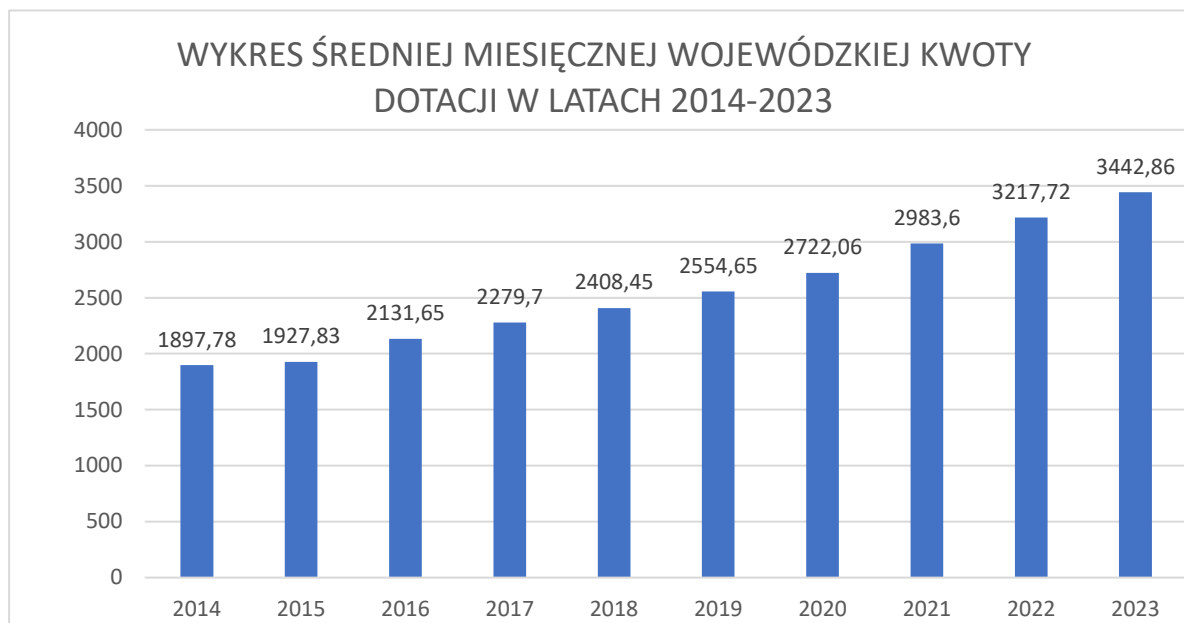
Łącznie na dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej w 2023 r. przeznaczono kwotę 55.204.012 zł. Wywarło ono pozytywny wpływ na sytuację finansową tych jednostek oraz było o 15 mln zł wyższe niż w roku ubiegłym.

Tabela 15 Analiza wzrostu wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej

Rok	Liczba mieszkańców dotowanych	Budżet wg ustawy budżetowej w zł	Budżet po zmianach w zł	Zwiększenie budżetu w %	Wysokość średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w zł
2014	1.734	39.489.000	39.836.820	0,88	1.897,78
2015	1.642	37.986.000	38.561.387	1,51	1.927,83
2016	1.485	37.986.000	39.285.000	3,42	2.131,65
2017	1.403	38.381.000	39.162.525	2,04	2.279,70
2018	1.328	38.381.000	39.162.525	2,04	2.408,45
2019	1.252	38.381.000	41.016.100	6,87	2.554,65
2020	1.175	38.381.000	44.358.628	15,60	2.722,06
2021	1.072	38.381.000	40.915.132	6,60	2.983,60
2022	994	38.381.000	39.813.511	3,80	3.217,72
2023	929	38.381.000	55.204.012	43,8	3.442,86

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS.

Wykres 5 Kształtowanie się w latach wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS

PODSUMOWANIE:

Wysokość średniej wojewódzkiej kwoty dotacji z budżetu państwa w domach pomocy społecznej jest związana z limitem środków, jaki na każdy rok określa dla województw ustawa budżetowa.

W 2023 r. plan dotacji w budżetach wojewodów został ustalony na poziomie ustawy budżetowej z lat 2017-2022 r., co w związku ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców dotowanych, oznacza dalszy wzrost dotacji na jednego mieszkańca.

Z kolei kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2023 r. wynosiła 5.571,86 zł. W porównaniu z ubiegłym rokiem budżetowym kwota ta wzrosła ok. 14% (średni koszt w roku 2022 r. wynosił 4.883,93 zł). W skali województwa, koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej cechują się dużym zróżnicowaniem.

Najwyższy koszt w 2023 r. występował w Domu Pomocy Społecznej w Modrzewcu – powiat świdwiński i wynosił 6.158,00 zł. Najniższy natomiast odnotowano w Domu Pomocy Społecznej w Bobolicach powiat koszaliński: 4.631,24 zł.

11.2 FINANSOWANIE OŚRODKÓW WSPARCIA

Wysokość dotacji według planu budżetowego na 2023 r. wynosiła 40.192.000 zł. Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji wyniosła 2.250,40 zł na uczestnika ośrodka wsparcia, dodatkowe zwiększenie dotacji o 30 % wyniosło 675,12 zł na uczestnika ze spektrum autyzmu/niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 776,00 zł na uczestnika klubu samopomocy. W trakcie roku plan budżetowy został zwiększony o rezerwy budżetowe w całkowitej wysokości 8.125.090 zł. Łącznie na dofinansowanie działalności bieżącej ośrodków wsparcia w 2023 r. przeznaczono kwotę 48.329.236,24 zł.

W ramach dotacji sfinansowano m.in. wynagrodzenia dla pracowników, opłaty stałe, zakup materiałów dydaktycznych, materiałów do terapii zajęciowej, doposażenia, zakup żywności, koszty transportu i inne wydatki bieżące, a także koszty związane z uzyskaniem standardów.

Środki finansowe przekazano do 6 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i 34 gmin. Dotacja została wykorzystana na pokrycie kosztów działalności 42 środowiskowych domów samopomocy o zasięgu gminnym, 6 powiatowych ośrodków wsparcia, powiatowego klubu samopomocy w Policach (25 miejsc).

Szczegółowo jednostki samorządowe otrzymały środki w kwocie 3.103.268 zł, z tego środki wydatkowane stanowiły kwotę 3.069.727 zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyższonej dotacji dla uczestników środowiskowych domów samopomocy na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w związku z realizacją programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. poz. 1250), zmienioną uchwałą 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. (M.P. z 2022 poz. 64). Środki finansowe na powyższy cel przekazano do 3 miast na prawach powiatu, 31 gmin oraz 5 powiatów. Dotacja przeznaczona była dla 37 środowiskowych domów samopomocy i 6 powiatowych ośrodków wsparcia. Dotacja została wykorzystana między innymi na: wynagrodzenia pracowników, zakup wyposażenia, materiałów lub sprzętu niezbędnego do pracy z uczestnikami.

Przyczyną niewykorzystania środków (w tym rezerw celowych) był m.in.: brak pełnego wykorzystania istniejących oraz nowo uruchamianych miejsc, późniejsze niż planowano uruchomienie nowych miejsc, a także oszczędności powstałe w trakcie bieżącej działalności ośrodka.

W 2023 r. na rozwój sieci ośrodków wsparcia zostały przyznane środki z rezerwy celowej poz. 25 w kwocie 429.506 zł, z czego wykorzystano środki w kwocie 372.544 zł.

Środki zostały przekazane na:

- utworzenie 6 nowych miejsc w powiatowym ośrodku wsparcia w Powiecie Białogardzkim, w kwocie 34.920 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Mieście Wałcz, w kwocie 118.608 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Mieście Stargard, w kwocie 150.000 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gminie Krzęcin, w kwocie 65.000 zł,
- środki z przeznaczeniem na inwestycję (w tym zakupy inwestycyjne) w powiatowym ośrodku wsparcia w Policach, w kwocie 15.000 zł,

Środki dotacji nie wykorzystano z powodu m.in.:

- braku uczestników (środki przyznane na utworzenie 2 nowych miejsc, w tym 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnością sprzężona/autyzmem) w środowiskowym domu samopomocy w Mieście Świnoujście, niewykorzystana dotacja w kwocie 13.386 zł,
- braku uczestników (środki przyznane na utworzenie 5 nowych miejsc, w tym 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnością sprzężona/autyzmem) w powiatowym ośrodku wsparcia w Powiecie Myśliborskim w miejscowości Barlinek, niewykorzystana dotacja w kwocie 32.592 zł.

11.3 DOFINANSOWANIE TWORZENIA MIESZKAŃ CHRONIONYCH ORAZ DOMÓW DLA MATEK Z MAŁOLETNIAMI DZIEĆMI I KOBIET W CIĄŻY

Cel działania: udzielanie wsparcia, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dla osób legitymujących się orzeczeniami o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Grupa docelowa: osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym. Podmioty realizujące: samorządy powiatowe lub gminne. Gmina Karlino otrzymała dotację w kwocie 330.673 zł z przeznaczeniem na utworzenie 2 mieszkań chronionych typu treningowego dla 4 osób niepełnosprawnych ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Mieszkania powstały jako dwa odrębne lokale na parterze w budynku wielorodzinnym przy ul. Okrzei 6/1 oraz ul. Okrzei 6/2. Gmina otrzymała i wydatkowała 330.673 zł w Dziale: 852 – Pomoc społeczna, Rozdział 85220 – Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej, – § 6330 – Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych).

Starosta Powiatu Polickiego złożył wniosek na dofinansowanie zadania określonego w art. 19 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) z budżetu państwa w zakresie doposażenia istniejącego domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zgodnie z działaniem 1.4. *Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży*, wynikającym z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjęty uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r., (M.P. poz. 1250), zmienioną uchwałą nr 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. (M.P. z 2022 r. poz. 64). Jednostka otrzymała 32,00 zł na doposażenie istniejącego Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w Karwowie 12, 72-005 Przeclaw.

PODSUMOWANIE:

Mieszkania chronione pełnią bardzo ważną rolę w systemie wsparcia i opieki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, niesamodzielnych. Placówki te wypełniają lukę między całodobową opieką instytucjonalną a opieką środowiskową. Są to miejsca niezwykle ważne i potrzebne, dzięki którym osoby starsze i niepełnosprawne mają szansę na usamodzielnienie się i powrót do życia w społeczeństwie.

12 PROGRAMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

12.1 „POKONAĆ BEZDOMNOŚĆ. PROGRAM POMOCY OSOBOM BEZDOMNYM”, EDYCJA 2023

„Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, edycja 2023, realizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, miał za zadanie wsparcie finansowe projektów z zakresu pomocy społecznej skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Program, w odniesieniu do poszczególnych Modułów, przewidywał wsparcie zarówno działań o charakterze interwencyjnym i aktywizującym, jak również działań zmierzających do rozwoju i standaryzacji obiektów udzielających tymczasowego schronienia osobom bezdomnym.

Przyznawane w ramach programu dotacje miały charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności. Stanowiły one wsparcie działalności podmiotów uprawnionych, funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej. Program był swego rodzaju instrumentem motywującym do wdrażania nowych metod pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, a także programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób oraz rozwijania różnych form wsparcia mieszkaniowego. Głównym jego celem było inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

W ramach poszczególnych modułów programu wyznaczone zostały następujące cele szczegółowe:

MODUŁ I: PROFILAKTYKA,

Cel szczegółowy: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.

MODUŁ II: WSPARCIE OSÓB BEZDOMNYCH,

Cel szczegółowy: Prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych.

MODUŁ III: INFRASTRUKTURA,

Cel szczegółowy: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.

MODUŁ IV: INNOWACYJNOŚĆ,

Cel szczegółowy: Inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

Organizacje pozarządowe z województwa zachodniopomorskiego złożyły w 2023 roku 11 ofert, natomiast dofinansowanie otrzymały 2 oferty, na łączną kwotę 411.489,60 zł:

- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Koszalińskie - dotacja wyniosła 271.489,60 zł, w ramach modułu III, tj. na dostosowanie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów;
- Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej – dotacja wyniosła 140.000,00 zł, w ramach modułu II, tj. na prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych;

W skali kraju dofinansowano 35 projektów na łączną kwotę 5.500.000,00 zł.

12.2 WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

Zadanie realizowane było na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Program zakładał wsparcie finansowe gmin ze środków budżetu państwa w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. na realizację zadania dożywiania dzieci i zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym – moduł I i II oraz organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art.10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, tj. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

W ramach modułów I i II program przewidywał udzielenie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Za realizację zadań wynikających z modułów I i II programu odpowiadał Minister Rodziny i Polityki Społecznej .

Moduł III dotyczy wzmocnienia opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie nauki w szkole. Realizacja ww. działań może być prowadzona w formie zakupu usług remontowo-adaptacyjnych służących poprawie standardu funkcjonowania stołówek szkolnych lub miejsc spożywania posiłków oraz niezbędnego wyposażenia kuchni w stołówkach szkolnych. Koordynatorem modułu III programu na szczeblu administracji rządowej był Minister Edukacji i Nauki.

Uczestnictwo gmin w programie jest dobrowolne. W województwie zachodniopomorskim w 2023 r. do programu przystąpiły wszystkie gminy (podpisały umowy o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego). Warunkiem otrzymania przez gminę dotacji z budżetu państwa w ramach programu było zagwarantowanie udziału środków własnych gminy w kwocie nie niższej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. W trakcie realizacji zadania przez poszczególne gminy, na uzasadniony pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania. W 2023 r. Wojewoda wyraził zgodę na zmniejszenie udziału własnego w kosztach programu 106 gminom.

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzieliły wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

W ramach programu udzielano wsparcia w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym,
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zgodnie z art. 8 ust.2 ustawy o pomocy społecznej, gmina może udzielać wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium tylko w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały wyznaczającej kryterium dochodowe do powyższego poziomu.

Program przewiduje również wsparcie gmin, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach, udzielały pomocy, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, a odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola poinformuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Warunkiem przyznania pomocy bez decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego jest przyjęcie przez gminę programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

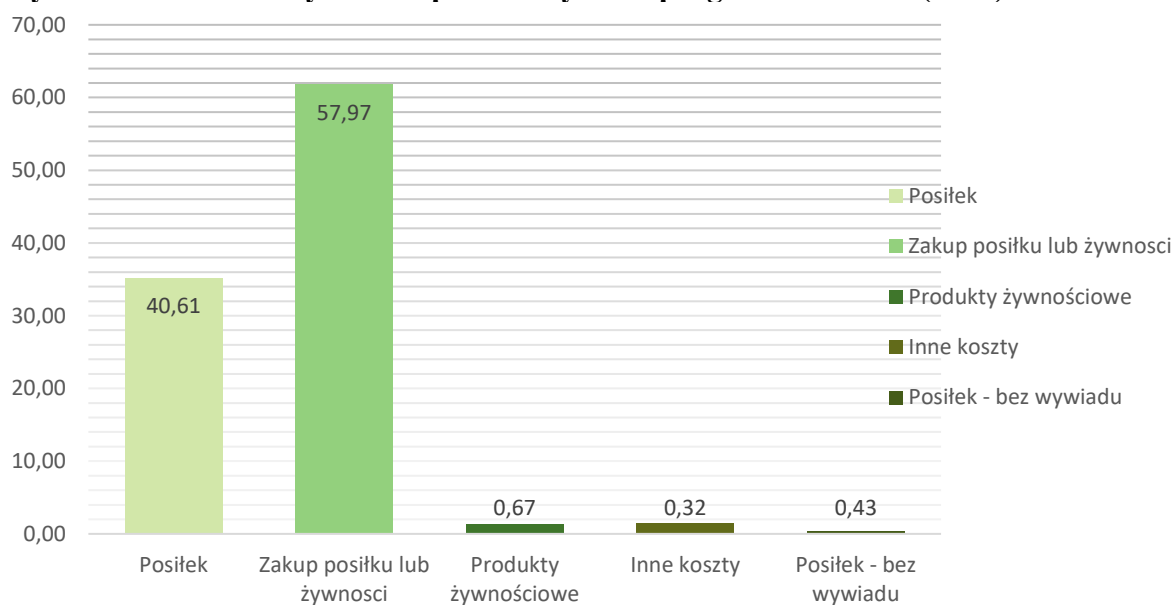
W 2023 roku wydatki na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w województwie zachodniopomorskim wynosiły łącznie 35.794.252 zł, z czego 26.012.435 zł (72,67 %) stanowiły środki z dotacji, a 9.781.817 zł środki własne gmin (27,33%).

Wydatki poniesiono na:

- dożywianie w formie posiłku –14.537.553 zł (40,61% ogółu środków),
- zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności –20.748.994 zł (57,97%),
- świadczenie rzeczowe, w postaci produktów żywnościowych – 238.554 zł (0,67%),
- inne koszty – 115.623 zł (0,32%),
- pomoc w formie posiłku nie wymagającą przeprowadzania wywiadu środowiskowego – 153.528 zł (0,43%).

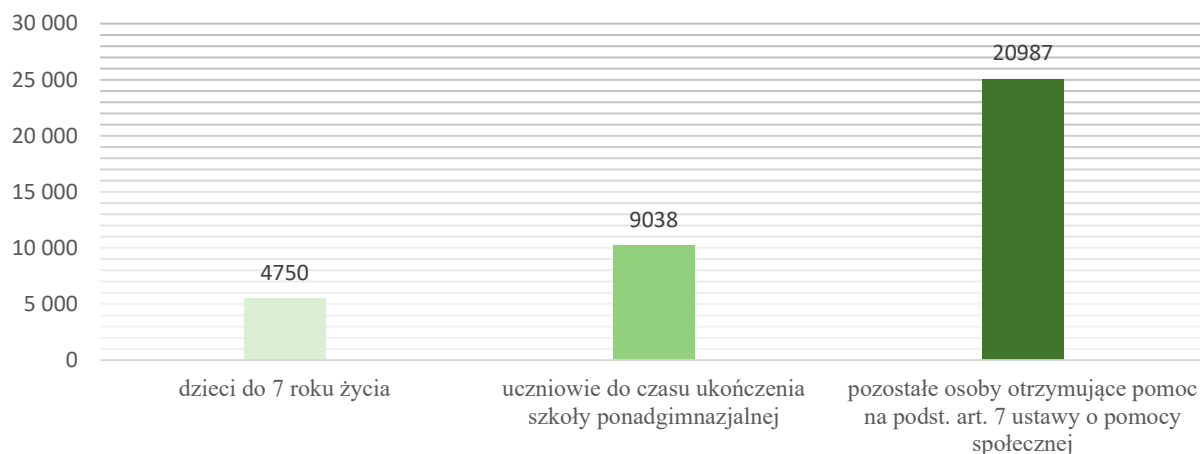
Dane dotyczące wartości środków finansowych wydatkowanych w ramach programu wg sprawozdania z realizacji programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” za 2023 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) różnią się od tych zawartych w dokumencie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023 dla województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 6 Struktura wydatków poniesionych na program w 2023 r. (w %)

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” za 2023 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

Wykres 7 Liczba osób korzystających z programu z podziałem na poszczególne grupy adresatów

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” za 2023 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

W 2023 roku z posiłku skorzystały 10.678 osoby, co stanowi 31,03% wszystkich osób objętych programem. Udzielona pomoc obejmowała:

- pełen obiad – 5.275 osób,
- jedno danie gorące – 5.765 osób,
- mleko, bułki/kanapki – 30 osób.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności przyznano w 2023 r. 14.030 osobom, a świadczenia w formie pomocy rzeczowej, w postaci produktów żywnościowych przyznano 554 osobom.

PODSUMOWANIE:

W 2023 r. programem objęto ogółem 34.411 osób (w 2022 r.- 34.969 osób), z czego 44,32% stanowili mieszkańcy z obszarów wiejskich. Największą grupą osób, tj. 20.987 korzystających z pomocy, były osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, co stanowi 60,99% ogółu objętych programem.

Spadek liczby osób objętych programem o 509 (o 1,45 %) w stosunku do 2022 roku spowodowany jest procesem zwiększenia wysokości wynagrodzeń i emerytur.

12.3 „OD ZALEŻNOŚCI KU SAMODZIELNOŚCI” – EDYCJA 2023 R.

Na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy o pomocy społecznej minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego realizuje Program „Od zależności ku samodzielności”. Celem głównym programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać.

W ramach Programu - edycja 2023 r. dofinansowanie otrzymały 2 projekty złożone przez podmioty z terenu województwa zachodniopomorskiego na łączną kwotę 163.693,00 zł. Były to:

- Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w kwocie 99.693,00 zł, na realizację zajęć i warsztatów dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin, w ramach projektu „Przekraczam bariery zależności”.
- Miasto Szczecin w kwocie 64.000,00 zł – na realizację działań aktywizujących i rozwijających umiejętności społeczne osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach projektu „#inkluAKCJA”.

W skali kraju w ramach Programu - edycja 2023 r. środki finansowe w wysokości 3 mln zł zostały przyznane 43 podmiotom.

PODSUMOWANIE:

Programy zakładające wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi od lat cieszą się dużym zainteresowaniem podmiotów niepublicznych oraz jednostek samorządu terytorialnego. Spowodowane jest to z pewnością większym otwarciem społeczeństwa na ten rodzaj choroby i niepełnosprawności. Realizowane w tym zakresie projekty przyczyniają się znacząco do przeciwdziałania stygmatyzacji tej grupy osób, pomocy do ich wejścia w środowisko oraz wpływają na poszerzenie środowiskowej oferty wsparcia. Realizowane projekty często stanowią kolejną edycję wcześniejszych działań projektowych, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na wsparcie w tym zakresie.

12.4 PROGRAM WIELOLETNI „SENIOR+” NA LATA 2021- 2025 EDYCJA 2023

Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 adresowany jest do osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+. Celem Programu jest zapewnienie wsparcia seniorom poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W Dziennym Domu „Senior+” można spędzić min. 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku, natomiast w Klubie „Senior+” min. 20 godzin tygodniowo. W ośrodkach wsparcia znajdują się pomieszczenia m.in. do wspólnych spotkań, gotowania, ćwiczeń i relaksu. W Dziennym Domu „Senior+” zapewniony jest także ciepły posiłek.

W Województwie zachodniopomorskim jednostki samorządu terytorialnego, w ramach realizacji *Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025* w roku 2023 otrzymały dofinansowanie łącznie wysokości **3.317.703,01 zł**, w tym:

Tabela 16 W ramach modułu I - Utworzenie i wyposażenie Dziennego Domu/ Klubu Senior+

Lp.	Gmina/Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Koszalin (miasto na prawach powiatu)	Dzienny Dom Senior+	30	356 000,00 zł
	Sianów (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	356 000,00 zł
	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	356 000,00 zł
	Świdwin (gmina wiejska)	KLUB	15	142 400,00 zł
	Biały Bór (gmina miejsko-wiejska)	KLUB	15	96 832,00 zł
razem:			90	1 307 232,00 zł

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2023.

Tabela 17 W ramach modułu II - Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu/ Klubu Senior+ (powstałych w latach poprzednich)

Lp.	Gmina/Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Ustronie Morskie (gmina wiejska)	Klub Senior+	30	61 155,00 zł
2.	Borne Sulinowo (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	38 400,00 zł
3.	Świdwin (gmina miejska)	Klub Senior+	15	28 433,01 zł
4.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
5.	Sianów (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	30	122 400,00 zł
6.	Koszalin (miasto na prawach powiatu)	Dzienny Dom Senior+	30	108 000,00 zł
7.	Koszalin (miasto na prawach powiatu)	Klub Senior+	20	38 400,00 zł
8.	Gryfino (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	22	79 200,00 zł
9.	Będzino (gmina wiejska)	Klub Senior+	20	40 800,00 zł
10.	Będzino (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	20	81 600,00 zł
11.	Sianów (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	32 400,00 zł
12.	Mielno (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	61 200,00 zł
13.	Stargard (gmina miejska)	Klub Senior+	50	41 720,00 zł
14.	Biały Bór (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
15.	Darłowo (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	24	97 920,00 zł
16.	Polanów (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	40 800,00 zł
17.	Biesiekierz (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	51 000,00 zł
18.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
19.	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	57 600,00 zł
20.	Powiat Policki	Dzienny Dom Senior+	30	122 400,00 zł
21.	Krzęcin (gmina wiejska)	Klub Senior+	25	28 608,00 zł
22.	Dębno (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	25	102 000,00 zł
23.	Kołobrzeg (gmina miejska)	Klub Senior+	50	96 000,00 zł
24.	Kołobrzeg (gmina miejska)	Klub Senior+	50	96 000,00 zł
25.	Nowogródek Pomorski (gmina wiejska)	Dzienny Dom Senior+	20	76 800,00 zł
26.	Stargard (gmina miejska)	Dzienny Dom Senior+	20	81 600,00 zł
27.	Świdwin (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
28.	Międzyzdroje (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30 600,00 zł
29.	Chociwel (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30 588,00 zł
30.	Choszczno (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	30	19 975,00 zł
31.	Suchań (gmina miejsko-wiejska)	Dzienny Dom Senior+	15	45 472,00 zł
32.	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	20	38 400,00 zł
33.	Maszewo (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	30 600,00 zł
34.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
35.	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł

36	Barwice (gmina miejsko-wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
37	Szczecinek (gmina wiejska)	Klub Senior+	15	28 800,00 zł
Razem:			821	2 010 471,01 zł

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2023.

W ramach konkursu ogłoszonego w 2023 r. wpłynęły łącznie 42 oferty jednostek samorządu terytorialnego z województwa zachodniopomorskiego, z czego wszystkie zgłoszone do konkursu oferty otrzymały dofinansowanie w łącznej kwocie 3.317.703,01 zł, w tym:

– W ramach Modułu I „Utworzenie i/ lub wyposażenie Dziennego Domu/ Klubu „Senior+” złożonych zostało 5 wniosków przez Miasto Koszalin, Gminę Sianów i Gminę Złocieniec, Gminę Świdwin oraz Gminę Biały Bór. Najwyższą, maksymalną kwotę dotacji w wysokości 356.000,00 zł otrzymały: Miasto Koszalin, Gmina Sianów i Gmina Złocieniec, natomiast najniższej dotacji w wysokości 96.832,00 zł udzielono Gminie Biały Bór. Ostatecznie z dofinansowania na zadanie polegające na utworzeniu i wyposażeniu Klubu "Senior+" skorzystała tylko Gmina Biały Bór- w jednym nowopowstałym Klubie „Senior+” powstało 15 miejsc,

– W ramach Modułu II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu/ Klubu Senior+” jednostki złożyły 37 wniosków na dofinansowanie. W 37 funkcjonujących placówkach „Senior +” dostępnych dla seniorów było w sumie 821 miejsc.

Po roku 2023 w sumie dostępnych dla seniorów było 1.311 miejsc w 54 placówkach, co stanowi wzrost tej liczby w porównaniu do roku 2022 o 11,3 %.

PODSUMOWANIE:

Wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa należy zauważyć, że dzięki wsparciu finansowemu z Programu, sukcesywnie zwiększa się dostępność do usług społecznych dla osób starszych, co skutkuje zwiększeniem ich uczestnictwa w życiu społecznym. Zapewnienie seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb wynikających z wieku, stanu zdrowia wpływa znacznie na poprawę jakości ich życia oraz na promocję aktywnego starzenia się. Ciekawa oferta spędzania czasu jaką oferują ośrodki wsparcia w postaci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+” pozwala na rozwój intelektualny, pomaga usprawnić aktywność ruchową i kondycję psychofizyczną, co wpływa na zwiększenie samodzielności i odzyskanie pewności siebie u osób starszych. Na uwagę zasługuje również fakt, że coraz więcej osób starszych jest aktywnych społecznie, a także realizuje się w akcjach charytatywnych jako wolontariusze. Dzięki zaangażowaniu w działania pomocowe na rzecz innych, osoby 60+ czują się potrzebne i są postrzegane w lokalnym środowisku jako osoby, na których wsparcie można liczyć.

Reasumując, ośrodki wsparcia „Senior+” realizują cele, dla których zostały utworzone. Program przynosi założone rezultaty oraz odpowiada na faktyczne potrzeby lokalnych społeczności.

Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek lub stan zdrowia i odpowiedzią na zachodzące procesy demograficzne. Kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, które nie były w stanie np. poprzez wsparcie rodziny zabezpieczyć podstawowych potrzeb, celowym stało się podejmowanie różnego rodzaju działań, w tym ochrona przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii.

Usługa wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, obejmowała swoim zakresem wsparcie społeczne, wsparcie psychologiczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie w czynnościach dnia codziennego oraz zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania.

W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023 przyznano środki w wysokości 1.030,000 zł, a gminy faktycznie wydatkowały środki w wysokości 965.575,13 zł.

Realizacja programu obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Moduł I, angażował do realizacji wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia,
- Moduł II, miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Na realizację Modułu I w 2023 r. dla 16 gmin województwa zachodniopomorskiego przyznano 226.310,71 zł, z czego 15 gmin wydatkowały środki w kwocie 191.077,00 zł (w gminie Przybiernów nie zarejestrowano zgłoszeń osób w wieku 65 lat i więcej, które kwalifikowały się do objęcia wsparciem w ramach programu).

Gminy zarejestrowały 822 zgłoszeń osób w wieku 65 lat i więcej, z czego 24 przez infolinię, a 798 bezpośrednio przez OPS/CUS. Faktycznie objętych wsparciem zostało 711 osób, z tego 19 zgłaszających się przez infolinię i 692 zgłaszających się bezpośrednio do OPS/CUS.

Na realizację Modułu II w 2023 r. dla 41 gmin województwa zachodniopomorskiego zostały przyznane środki w kwocie 803.689,29 zł z czego gminy wydatkowały środki w kwocie 774.498,13 zł.

Do realizacji programu w ramach Modułu II przystąpiło 2.209 osób, z tego 1.507 osób prowadziło samodzielnie gospodarstwo domowe, a 702 osoby mieszkały z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia

Środki z dotacji celowej wykorzystane zostały w wysokości 967.575,13 zł, co stanowi 93,75% przyznanych dla województwa środków. Wydatki ze środków Funduszu wykorzystane były w 47 gminach, w tym: w 7 gminach miejskich, 20 gminach wiejskich i 20 miejsko-wiejskich. Najwięcej osób, które korzystały z programu pochodziło z Miasta Szczecin – 333, następnie z Miasta i Gminy Myślibórz - 241, z Miasta Kołobrzeg – 220, z Miasta i Gminy Borne Sulinowo - 166, z Miasta i Gminy Gryfino – 137, z Miasta i Gminy Sianów – 137, z Miasta Stargard – 136.

PODSUMOWANIE:

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” był kontynuacją programu „Wspieraj Seniora”, który miał na celu zapewnienie usługi wsparcia seniorom, którzy w obowiązującym w tamtym czasie stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Strategicznym celem programu było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Program był jednym z ważniejszych elementów wspierania seniorów w środowisku domowym, dającym możliwość uzyskania pomocy w trudach dnia codziennego i odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne i postępujące tzw. „starzenie się społeczeństwa”.

12.6 PROGRAM „OPIEKA 75+” NA ROK 2023

Program „Opieka 75+” na rok 2023 został przygotowany z myślą o osobach w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi lub pozostającymi w rodzinie. W celu poprawy jakości życia tych osób poprzez zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w celu wsparcia gmin w realizacji zadania własnego w wymienionym zakresie.

Program realizowany jest od 2018 roku. Przeznaczony jest dla osób samotnych w wieku 75 lat i więcej, mieszkających na terenie małych gmin, tj. do 60 tys. mieszkańców.

Od 2019 r. program był realizowany w rozszerzonej formie i obejmował również osoby 75+ pozostające w rodzinach.

Ponadto, z programu korzystać mogły także te gminy, które realizują usługi opiekuńcze poprzez zlecenie wykonania przedmiotowego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 25 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Zmiana ta miała na celu objęcie swoim zasięgiem większą liczbę gmin, a tym samym umożliwienie przyznania dodatkowych lub nowych godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych osobom w wieku 75 lat i więcej.

Gminy, które wyraziły chęć wzięcia udziału w programie zgłosiły zapotrzebowanie w Centralnej Aplikacji Statystycznej na kwotę 3.098.136,68 zł. Plan wydatków na dofinansowanie zadania dot. organizowania oraz świadczenia usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w 2023 r. zwiększony został dotacją z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 49 kwotą 2.100.000,00 zł. Środki z rezerwy celowej budżetu państwa wykorzystane zostały w wysokości 2.034.775,93 zł

Chęć przystąpienia do Programu „Opieka 75+” na rok 2023 wyraziły 42 gmin. Wszystkie gminy biorące udział w edycji Programu zadeklarowały przystąpienie do niego w ramach dofinansowania usług opiekuńczych, oprócz gminy Malechowo. Gmina ta przystąpiła do udziału w Programie korzystając z dofinansowania zadania dot. realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych. 2 gminy tj. miasto Kołobrzeg i gmina miejsko-wiejska Sianów zgłosiły chęć uczestnictwa w obu formach realizacji Programu.

Przyznane dotacje nie zostały w pełni wykorzystane z uwagi na:

- mniejszą niż zaplanowano liczbą świadczonych godzin usług opiekuńczych,
- rezygnację z usługi przez świadczeniobiorcę z powodu pobytu w DPS, szpitalu, wyjazdu,
- zgon świadczeniobiorcy,
- zbyt wysoką zdaniem świadczeniobiorców odpłatność za usługę.

Powyższe środki finansowe przeznaczone były:

- na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych u osób, które już korzystały z takich usług,
- na dofinansowanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób, które dotychczas ich nie otrzymywały,
- dla samotnych osób starszych w wieku 75 lat i więcej, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Szczegółowe wskaźniki dotyczące realizowanego zadania zostały sporządzone zgodnie ze sprawozdaniem jednorazowym o symbolu DPS-IV-295-KSz/2023 i ujęte w zestawieniu poniżej.

Rzeczywista liczba gmin w województwie świadczących usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+” według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.	42
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dofinansowane w ramach Programu „Opieka 75+” edycja 2023 według stanu na 31 grudnia 2023 r.	1103
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją usługi opiekuńcze w 2023 r. w ramach programu "Opieka 75+" według stanu na 31 grudnia 2023 r.	1057
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 r. w ramach programu "Opieka 75+" według stanu na 31 grudnia 2023 r.	46
Wysokość środków przyznanych na realizację Programu „Opieka 75+” w 2023 r. według stanu na 31 grudnia 2023 r.	2 100 00,00
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 r. według stanu na 31 grudnia 2023 r.	260
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, świadczących usługi opiekuńcze w 2023 r. według stanu na 31 grudnia 2023 r.	258
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 r. według stanu na 31 grudnia 2023 r.	2
Liczba organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, którym gmina zleciła świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach Programu w 2023 r. według stanu na 31 grudnia 2023 r.	0

Liczba podmiotów sektora prywatnego, od których gmina zakupiła usługę świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2023 r. w ramach Programu według stanu na 31 grudnia 2023 r.	5
--	----------

12.7 PROGRAM ASYSTENT RODZINY NA ROK 2023

Program zakładał dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w wysokości jednorazowej 2.000 zł. oraz kosztów zatrudnienia asystentów rodziny ponoszonych w okresie listopad – grudzień 2023 r. W programie „Asystent rodziny na rok 2023” uczestniczyły 103 gminy. Na dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia oraz kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w ramach Programu gminy otrzymały 1.596.666,81 zł z Funduszu Pracy, a wykorzystały kwotę 1 542 025,56 zł. W ramach Programu w 2023 r. gminy zatrudniały 173 asystentów rodziny (153 etaty), którzy obejmowali opieką 2 300 rodzin. W ramach programu „Za życiem” udzielono porad 20 rodzinom.

12.8 KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z co najmniej trójką dzieci. Jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Prawo do posiadania przywilejów z tytułu posiadania karty przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, rodzicom zastępczym lub osobą prowadzącym rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci karta należy się osobie w wieku do 18. roku życia, jeśli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej, to karta przysługuje do 25. roku życia, do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego/akademickiego, w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie z oświadczeniem o planowanym terminie ukończenia nauki w danej placówce. Natomiast w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, uprawnienia przysługują niezależnie od uzyskiwanych dochodów bez ograniczeń wiekowych. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Kartę można uzyskać poprzez złożenie wniosku w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania bądź elektronicznie za pośrednictwem portalu Emp@tia (empatia.mpips.gov.pl). Wydanie Karty Dużej Rodziny jest bezpłatne.

W 2023 roku z budżetu państwa przekazano dotację na koszty realizacji programu w wysokości 261.023,00 zł.

Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 lutego 2023 r. zmieniło wysokość opłat za wydanie duplikatu Karty Dużej Rodziny oraz wysokości kosztów gminy związanych z przyznaniem tej Karty oraz wydaniem jej duplikatu (poz. 203) wydane na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 poz. 2424).

W dniu 19 stycznia 2023 roku ówczesny Minister Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach pierwszej edycji Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2022-2029. Podobnie jak w latach poprzednich celem Programu, była realizacja polityki rodzinnej rządu odnoszącej się do wspierania rodziny w działaniach opiekuńczych nad małymi dziećmi poprzez stworzenie warunków dla rozwoju zróżnicowanych instytucji opiekuńczo-edukacyjnych dla dzieci w wieku do lat 3.

Nowa formuła Programu MALUCH+ ma na celu wsparcie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech - żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. Inicjatywa wspierająca system opieki została przekształcona z programu rocznego w program długofalowy na lata 2022-2029. W ramach Programu dofinansowywane jest tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki dla najmłodszych dzieci. W nowej formule Programu „MALUCH+” wydłużony został czas na tworzenie miejsc opieki. W poprzednich edycjach podmioty miały rok na realizację inwestycji, natomiast w nowej odsłonie Programu gmina może realizować zadanie przez trzy lata od daty ogłoszenia informacji o przyznaniu dofinansowania, natomiast podmioty inne niż gmina przez dwa lata od tej daty.

Celem Programu jest utworzenie miejsc zgodnie z potrzebami gminy, a przede wszystkim zachęcenie gmin, na terenie których obecnie nie funkcjonuje żadna forma opieki, aby sięgnęły po przyznane im środki w ramach programu „MALUCH+”.

Program finansowany jest:

- ze środków europejskich oraz środków krajowych na współfinansowanie w ramach FERS (Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027),
- ze środków KPO (Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności) wydatki netto, uzupełniająco do kwoty netto mogą przysługiwać środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/koszty w ramach realizacji zadania finansowanego z KPO. Środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/koszty w ramach realizacji zadania finansowanego z KPO pochodzą z budżetu państwa.

Środki KPO i FERS mogą pokryć do 100% wartości kosztów realizacji zadania polegającego na tworzeniu nowych miejsc opieki. Nie jest wymagany wkład własny.

W ramach Programu realizowane są dwuetapowo:

- Utworzenie nowych miejsc opieki w ramach Programu – finansowane ze środków KPO lub FERS;
- Zapewnienie funkcjonowania przez 36 miesięcy miejsc opieki utworzonych ze środków KPO lub FERS w ramach Programu – finansowane ze środków FERS.

W ramach pierwszej edycji naboru Programu „Maluch+” 2022-2029, MRiPS przyznał dofinansowanie wszystkim zakwalifikowanym przez Wojewodę Zachodniopomorskiego oferentom.

Wojewoda Zachodniopomorski podpisał w 2023 r. umowy na tworzenie miejsc opieki z:

- 36 gminami,
- 16 podmiotami niepublicznymi.

W ramach podpisanych umów pierwszej edycji naboru Programu do końca 2026 r. gminy zobowiązane są utworzyć 1.637 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych.

Na utworzenie wyżej wymienionych miejsc przyznano gminom środki w łącznej wysokości 66.372.105,68 zł (w tym środki z KPO i FERS – 58.495.026,00 zł oraz środki z budżetu państwa na VAT dla miejsc z KPO w wysokości 7.877.079,68 zł).

Podmioty niepubliczne, z którymi podpisano umowy, zadeklarowały do końca 2026 r. utworzenie 461 miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów.

Przyznane środki na tworzenie przez podmioty niepubliczne nowych miejsc wynoszą 5.688.565,62 zł.

Łącznie zostało zaplanowane utworzenie 2.098 nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W ramach pierwszego naboru na pierwszy etap polegający na tworzeniu miejsc opieki przyznane zostało dofinansowanie:

- w ramach KPO - 58.706.197,76 zł (w tym dla jst – 35.862 zł bez VAT na jedno tworzone miejsce, 12.410 z VAT dla podmiotów niepublicznych),
- w ramach budżetu państwa na VAT – 7.951.337,88 zł,
- w ramach FERS - 5.403.135,66 zł (12.410 zł z VAT na jedno tworzone miejsce).

Łącznie na tworzenie miejsc zostały przyznane środki w wysokości 72.060.671,30 zł.

Na drugi etap polegający na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc utworzonych w ramach pierwszego naboru Programu MALUCH+ 2022-2029 przyznanych zostało łącznie w ramach FERS 63.141.408,00 zł.

Środki na funkcjonowanie zostaną przekazane do beneficjentów po utworzeniu miejsc. Zapewniają one dofinansowanie każdego miejsca przez 3 lata (36 miesięcy) w kwocie 836 zł co miesiąc.

W poprzedniej edycji Programu MALUCH+ 2021 dofinansowanie na funkcjonowanie miejsc wynosiło 80 zł/ miesiąc.

Łącznie w pierwszym naborze Programu MALUCH+ 2022-2029 na utworzenie i funkcjonowanie miejsc na terenie województwa zachodniopomorskiego przyznanych zostało 135.202.079,30 zł.

W związku z faktem, iż pierwszy nabór nie wykorzystał całej alokacji przeznaczonej na realizację Programu, w dniu 6 lipca 2023 r. Minister Rodziny i Polityki Społecznej ogłosił pierwszą turę naboru ciągłego wniosków o dofinansowanie tworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i funkcjonowania nowoutworzonych miejsc opieki, który stanowi kontynuację naboru pierwszej edycji Programu „MALUCH+” 2022-2029.

Nabór wniosków ma charakter ciągły, otwarty, tzn. każdy z adresatów Programu może złożyć wniosek w dowolnym dla niego terminie po jego ogłoszeniu. Nabór wniosków będzie trwał do końca 2025 r. Wnioski ocenia i kwalifikuje wojewoda. Minister, po dokonaniu czynności przez wojewodę, dokonuje podziału środków w każdej turze naboru wniosków.

W ramach pierwszej tury naboru ciągłego Programu „Maluch+” 2022-2029, MRiPS przyznał dofinansowanie wszystkim zakwalifikowanym przez Wojewodę Zachodniopomorskiego oferentom, w wyniku czego Wojewoda Zachodniopomorski podpisał w 2023 r. aneks do umowy na tworzenie miejsc opieki z 1 gminą (Sianów). W ramach przyznanych środków pierwszej tury naboru ciągłego Programu do końca 2026 r. gmina zobowiązana jest utworzyć dodatkowo 11 miejsc w żłobku.

Na utworzenie ww. dodatkowych miejsc gminie przyznano środki w łącznej wysokości 447.705,51 zł (w tym środki z KPO – 394.482,00 zł oraz środki z budżetu państwa na VAT dla miejsc z KPO w wysokości 53.223,51 zł).

Na drugi etap polegający na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc utworzonych w ramach pierwszej tury naboru ciągłego przyznano w ramach FERS 331.056,00 zł.

Łącznie w pierwszej turze naboru ciągłego Programu MALUCH+ 2022-2029 na utworzenie i funkcjonowanie miejsc na terenie województwa zachodniopomorskiego przyznanych zostało dodatkowo 778.761,51 zł.

Zatem ogólne dofinansowanie w ramach Programu MALUCH+ 2022-2029 przyznane w roku 2023 przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej dla gmin i podmiotów niepublicznych realizujących zadania na terenie województwa zachodniopomorskiego wyniosło 135.980.840,81 zł, w ramach którego zaplanowano sfinansowanie utworzenia i funkcjonowania 2.109 nowych miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

PODSUMOWANIE:

Celem Programu jest zwiększenie dostępności miejsc opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, a także podwyższenie standardów opieki. Ułatwienie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach Programu „MALUCH+” sprzyja aktywizacji zawodowej rodziców, którzy dotychczas nie mogli podjąć pracy ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad dziećmi przy jednoczesnym braku dostępu do instytucji opieki.

Zwiększenie dostępności miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi ma pośredni wpływ na spadek stopy bezrobocia na terenie gmin, w których powstają nowe miejsca opieki nad dziećmi. Powyższe powoduje także wzrost zatrudnienia w tworzonych instytucjach.

12.10 ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM „RODZINA 500 +”

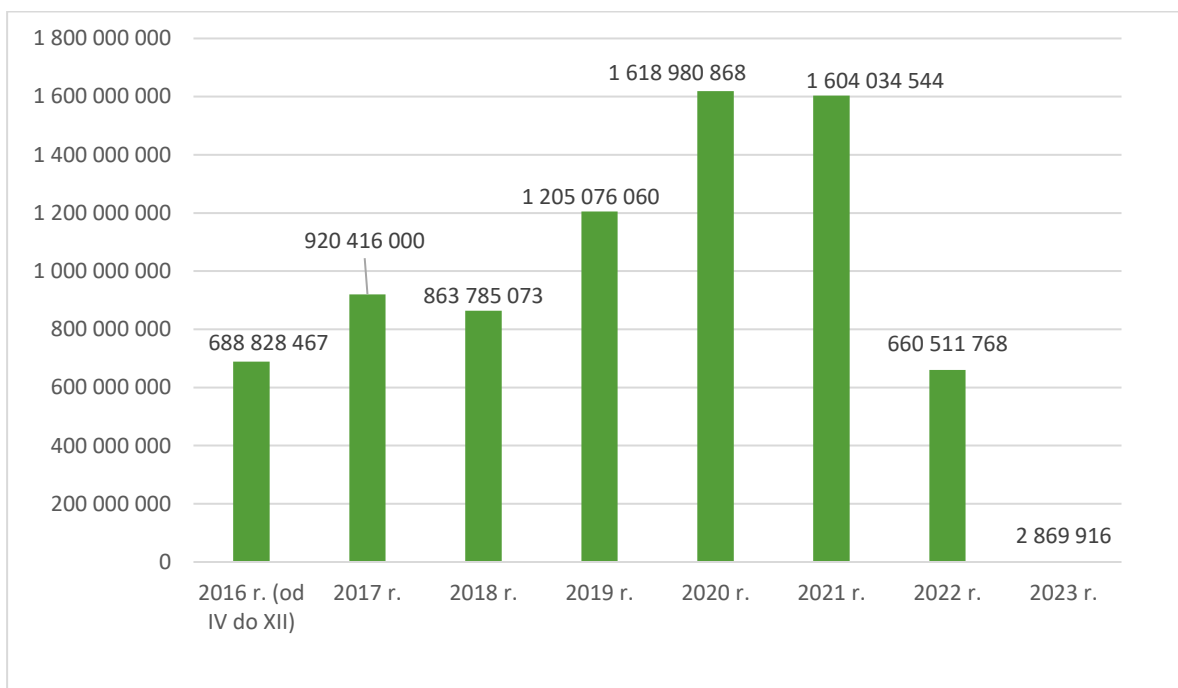
12.10.1 PROGRAM „RODZINA 500+” - ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ

W 2023 r. na realizację w województwie zachodniopomorskim programu „Rodzina 500+” wojewoda przekazał gminom środki finansowe w kwocie 2.989.810,35 zł na wypłaty świadczeń wychowawczych za okresy świadczeniowe od 1 kwietnia 2016 r. do 31 maja 2022 r. oraz na sfinansowanie kosztów obsługi. W porównaniu do 2022 r. (660.511.768,72 zł) nastąpił znaczny spadek wydatków na realizację tego zadania przez gminy do kwoty 2.869.915,93 zł.

W 2023 r. 80 gmin wypłaciło 5.652 świadczenia w łącznej kwocie 2.655.759,52 zł (przeciętna wysokość świadczenia 469,88 zł). Średniomiesięcznie gminy wypłacały po 471 świadczeń wychowawczych (w 2022 r. po 250.435) w kwotach po 221.313,29 zł (w 2022 r. po 55.042.647,39 zł).

Zmniejszenie kwoty świadczeń wypłaconych przez gminy jest spowodowane zmianą organu przyznającego i wypłacającego bieżące świadczenia wychowawcze, którym od 1 czerwca 2022 r. jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres 9 Wydatki na realizację świadczenia wychowawczego przez gminy w latach 2016-2023 w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Rozliczenie dotacji za lata 2016-2023

12.10.2 PROGRAM „RODZINA 500+” – ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ POWIAT

12.10.3 PRYZNAWANIE I WYPŁATA DODATKU WYCHOWAWCZEGO W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”

Od 1 czerwca 2022 r. powiaty zaprzestały realizacji dodatków wychowawczych. Zadania te przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

12.10.4 PRYZNAWANIE I WYPŁATA DODATKU DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”

Od 1 czerwca 2022 r. powiaty zaprzestały realizacji dodatków do zryczałtowanej kwoty. Zadania te przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zadania publiczne wpływające na poprawę sytuacji życiowej obywateli mogą być wykonywane przez samorządy lokalne gmin i powiatów, ale także przez organizacje pozarządowe. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹¹ jest aktem prawnym regulującym współpracę pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Zgodnie z przywołanym aktem prawnym udzielanie dotacji może odbywać się w dwóch formach - powierzania organizacjom pozarządowym wykonania zadań publicznych bądź wspierania takich zadań.

„Program współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2022-2023” podzielony został na obszary, które w 2023 roku z zakresu pomocy społecznej obejmowały:

- Obszar I – działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, przebywających na terenie województwa zachodniopomorskiego,
- Obszar II – działalność na rzecz osób ubogich, wymagających wsparcia regionalnego systemu pomocy żywnościowej,
- Obszar III – działalność na rzecz rodzin objętych pomocą społeczną w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, a także bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Otwarty konkurs ofert w powyższych obszarach, ogłoszony w dniu 15 lutego 2023 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego, adresowany był do organizacji i podmiotów, które prowadziły działalność statutową w zakresie pomocy społecznej. Wybrane podmioty wspierane były w działaniach tworzących system wsparcia, w tym zmierzających do innowacyjności, poprawy standardów, a także wspierających działalność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w zakresie obszaru I i II.

Z budżetu Wojewody na realizację Programu współpracy z NGO w obszarze I i II przekazano w wyniku otwartego konkursu ofert ogółem 250.000 zł dla 9 podmiotów niepublicznych. Organizacje pozarządowe otrzymały środki finansowe w formie dotacji, po uprzednim podpisaniu umowy. W ramach przekazanych środków finansowych podmioty niepubliczne wykorzystały ostatecznie 249.414,80 złotych, tj. 99,77 % dotacji. Dotacją dofinansowano organizacje pozarządowe, które wniosły do realizowanych zadań publicznych wkład własny na poziomie nie mniejszym niż 20 % całkowitej wartości realizacji zadania publicznego, w tym wkład finansowy co najmniej w wysokości 10 % całkowitej wartości tego zadania. Wsparcie finansowe otrzymało 6 stowarzyszeń, 2 fundacje oraz 1 inny podmiot niepubliczny.

---

¹¹ Dz.U. z 2023 r., poz. 571, ze zm.

Z informacji uzyskanych w przekazanych sprawozdaniach końcowych z realizacji zadania publicznego za 2023 r. z zakresu pomocy społecznej wynika, że:

W obszarze I, tj. „Działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością”, przekazano dotację w wysokości 209.900 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2023 r. w wysokości: 209.314,80 zł. Dotacja została przeznaczona na dofinansowanie następujących form pomocy: działania zmierzające do poprawy standardów w placówkach pobytu i noclegu osób bezdomnych; doposażenie, organizowanie prac adaptacyjnych i remontowych istniejącej bazy z udziałem osób bezdomnych przebywających w tych placówkach; zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia; zabezpieczenie noclegów, wyżywienia dla osób bezdomnych i zapewnienie ciągłości działania placówek w okresie jesienno-zimowym; zaopatrzenie w odzież, obuwie, środki czystości i higieny osobistej; umożliwienie korzystania z punktu buforowego dla osób bezdomnych przybywających do placówki, magazynu odzieży i łaźni; udzielanie doraźnej pomocy przedmedycznej i sanitarnej, a także pomocy socjalnej, poradnictwa, terapii uzależnień oraz aktywizacji zawodowej. Ogółem pomocy udzielono około 442 osobom, w ramach realizacji 7 projektów.

W obszarze II, tj. „Działalność na rzecz osób ubogich”, przekazano dotację w wysokości 40.100 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2023 r. w całości. Środki finansowe z dotacji wydatkowano na dofinansowanie następujących działań: dystrybucję żywności w ramach regionalnego systemu pomocy żywnościowej do wybranych organizacji pozarządowych na terenie województwa zachodniopomorskiego, w tym zakup niezbędnego wyposażenia, przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności i propagowanie wolontariatu skierowanego na rzecz osób najuboższych. Ogółem pomocy udzielono około 13.793 osobom, w ramach realizacji 2 projektów.

W ramach obszaru III Programu współpracy, tj. „Działalność na rzecz rodzin objętych pomocą społeczną”, nie przekazano dotacji w 2023 roku.

14 PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym. Utworzony został ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787 tj.), a jego celem jest udzielanie wsparcia społecznego, zawodowego, zdrowotnego oraz finansowego osobom niepełnosprawnym, a także udzielanie wsparcia finansowego – emerytom i rencistom. Zgodnie z rocznym planem działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych na rok 2023, w ramach Funduszu Solidarnościowego realizowano m.in. Programy:

- 1) „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2023
- 2) „Centra opiekuńczo-mieszkalne” – nabór ciągły
- 3) „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2023.

Warunkiem realizacji każdego z wyżej wskazanych programów jest tryb naboru wniosków, który w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego, dokonywany jest przez wojewodów, którzy sporządzają i przekazują listy rekomendowanych wniosków ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego lub właściwemu ministrowi.

14.1 „OPIEKA WYTCNIENIOWA” DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
– EDYCJA 2023

Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany jest od roku 2019. Program powstał, by odciążyć członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Usługa opieki wytchnieniowej służy również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków. W roku 2023 skierowany został do: członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi do ukończenia 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym). W Programie mogły wziąć udział gminy oraz powiaty, w których istnieje potrzeba świadczenia usług opieki wytchnieniowej.

Program był realizowany w dwóch formach:

- 1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego,
- 2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2023 przyznano środki w łącznej kwocie 4.709.058,13 zł, z czego wykorzystano kwotę 3.752.046,26 zł tj. 79,68 % przyznanych środków.

Tabela 15 Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w latach 2022 – 2023

	2022	2023
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	43	54
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	2 749 197,96	3 752 046,26
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług w ramach Programu, z tego:</i>	391	585
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	308	434
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	83	151
<i>Liczba godzin/dni usług świadczonych w ramach Programu, z tego:</i>	60 904,45/1127	72 991,25/1974
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	60 904,45	72 991,25
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	1127	1974

Źródło: Sprawozdania województwa zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Opieka wytchnieniowa" za lata 2022 - 2023.

14.2 PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ” DLA
JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – EDYCJA 2023

Celem Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej

lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2023 przyznano środki w łącznej kwocie 13.050.205,16 zł, z czego wykorzystano kwotę 11.607.528,44 zł tj. 88,95% przyznanych środków.

Tabela 16 Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w latach 2022 – 2023

	2022	2023
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	54	61
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	11 461 045,48	11 607 528,44
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług asystenta w ramach Programu</i>	948	1058
<i>Liczba godzin usług asystenta świadczonych w ramach Programu.</i>	285 308,50	288 405,20

Źródło: Sprawozdania Wojewody Zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" za lata 2022-2023.

14.3 PROGRAM „CENTRA OPIEKUŃCZO-MIESZKALNE”

Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne” skierowany jest do gmin i powiatów i pozwala na pozyskanie środków na utworzenie i utrzymanie placówek pobytu osób niepełnosprawnych. Celem Programu jest utworzenie Centrów opiekuńczo-mieszkalnych jako uzupełnienie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, poprzez stworzenie dodatkowej usługi w postaci zapewnienia możliwości zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego. Centra przeznaczone są dla dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100).

Jednostki samorządu terytorialnego miały możliwość pozyskania środków na działania inwestycyjne (budowa, remont, przebudowa, zakup wyposażenia) związane z utworzeniem placówki (moduł I) oraz na bieżące utrzymanie jednostki (moduł II). Okres realizacji zadania inwestycyjnego nie może przekroczyć 3 lat.

W latach 2021 - 2022 z wnioskujących jednostek z województwa zachodniopomorskiego dofinansowanie z MRiPS na tworzenie centrum uzyskały: Miasto Szczecin na 20 miejsc pobytu całodobowego, Miasto i Gmina Cedynia - 20 miejsc (16 dla pobytu całodobowego i 4 pobytu dziennego) oraz Gmina Dolice - 20 miejsc (6 dla pobytu całodobowego i 14 pobytu dziennego).

Jednostki te docelowo mają utworzyć Centra opiekuńczo – mieszkalne do końca tego roku.

PODSUMOWANIE:

Celem Programów realizowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego jest przede wszystkim wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób niepełnosprawnych. Dzięki wsparciu finansowemu z programów, nieustannie zwiększa się dostępność do usług skierowanych dla osób niepełnosprawnych oraz poprawia się komfort ich życia oraz umożliwia tym osobom utrzymanie samodzielności. Ważnym aspektem programów jest również wzmocnienie członków rodzin, opiekunów zaangażowanych w sposób stały w codzienne wspomaganie osób niepełnosprawnych oraz ograniczenie wpływu na ich kondycję psychofizyczną i wiążących się z tym obciążeń. Największe znaczenie ma dla tych rodzin wsparcie i pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieki pielęgnacyjnej oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów osób niepełnosprawnych z otoczeniem, co umożliwiają realizowane Programy.

W przypadku Programu „Opieka wytchnieniowa” w roku 2023 najczęściej pojawiającym się problemem w realizacji zadania było późniejsze niż zakładano rozpoczęcie realizacji usług oraz problem z zatrudnieniem kadry. Analogiczne problemy pojawiały się podczas realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w roku 2023.

W dniu 20 listopada 2023 r. Minister Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym ogłosił Roczny Plan Działania na Rzecz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na 2024 rok, który zakłada kontynuację programów realizowanych w 2023 r. a tym samym umożliwienie pozyskania środków jednostkom samorządu terytorialnego na kontynuację lub rozszerzenie usług kierowanych do osób niepełnosprawnych.

ZAKOŃCZENIE

Opracowanie stanowi analizę działań oraz zbior danych i informacji z zakresu systemu pomocy społecznej oraz niektórych obszarów polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2023.

Działania podejmowane przez samorzady w zakresie zabezpieczenia społecznego są odpowiedzią na pojawiające się problemy społeczne.

Spadek liczby osób korzystających z finansowych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście liczby osób objętych pracą socjalną i usługami społecznymi pozwala wysunąć wniosek, że aktualna sytuacja społeczna powoduje zapotrzebowanie na różnorodne wsparcie instytucji pomocy społecznej, niekoniecznie finansowe. W tej sytuacji zasadnym wydaje się pełniejsze wykorzystanie dostępnych narzędzi pracy socjalnej - projektów socjalnych i kontraktów socjalnych. Z danych liczbowych wynika, że w województwie zachodniopomorskim praca socjalna w niewielkim stopniu jest prowadzona w oparciu o ww. narzędzia.

Większe wykorzystanie środków finansowych w ramach realizacji Programów z Funduszu Solidarnościowego utwierdza w przekonaniu o konieczności ciągłego rozwoju usług społecznych skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W 2023 r. liczba gmin realizujących programy finansowane z Funduszu Solidarnościowego również uległa zwiększeniu, co pozwoliło w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego na pomoc 1.058 osobom, a w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego pomoc otrzymało 585 osób (w tym 434 osoby w ramach pobytu dziennego i 151 osób w ramach pobytu całodobowego).

Toczący się nadal w 2023 r. konflikt wojenny na Ukrainie wymagał szerokiego zakresu pomocy oferowanej uchodźcom wojennym ze strony instytucji państwowych oraz społeczeństwa polskiego. Na terenie województwa zachodniopomorskiego działało szereg placówek i jednostek oferujących obywatelom Ukrainy natychmiastowe i kompleksowe wsparcie rzeczowe, bytowe oraz psychologiczne. Obywatele Ukrainy mogli ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ustawie o pomocy społecznej, a działania służb społecznych były wspierane i uzupełniane przez współpracujące z Wojewodą Zachodniopomorskim, prowadzące szeroko zakreślone działania organizacje pozarządowe.

Przestawiony dokument zawiera zarysowanie głównych tendencji w zakresie systemu zabezpieczenia społecznego, odnotowanych na przestrzeni 12 miesięcy, w tym zmian ilościowych i jakościowych, w szczególności w kontekście przemian demograficznych i społecznych. Analiza przedstawionych danych utwierdza w przekonaniu, że kontynuacja podjętych kierunków działań prowadzi do niwelacji występujących problemów społecznych. Zwłaszcza koncepcja aktywnej polityki społecznej, w szczególności dotycząca rozwoju ekonomii społecznej, zmierza do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie.

ANEKS

Załącznik 1 Wydatki na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł "Za życiem"

Lp.	Wyszczególnienie	2022 rok – w pełnej wysokości		2022 rok – zlotówka za zlotówkę		2023 rok – w pełnej wysokości		2023 rok – zlotówka za zlotówkę	
		Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki
		w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł
I	Świadczenia rodzinne (suma 1+2+3+4+5+6)	1 467	502 405	74	3 755	1 340	545 167	69	3 432
1	Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku (suma 1.1-1.3) :	518	60 735	34	2 354	424	49 988	30	2 097
1.1	do ukończenia 5 roku życia	129	12 213	7	382	99	9 403	5	303
1.2	powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	358	44 408	24	1 735	303	37 551	23	1 602
1.3	powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	31	4 114	3	237	22	3 034	2	192
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu (suma 2.1-2.7):	265	32 286	40	1 401	226	27 044	39	1 335
2.1	urodzenia dziecka	2	1 784	0,43	26	1	1 279	0,33	17
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	7	2 911	0,50	127	5	1 879	0,56	144
2.3	samotnego wychowywania dziecka	34	6 672	3	416	29	5 791	3	377
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	40	4 275	2	158	36	3 856	3	166
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	30	2 974	22	115	25	2 495	21	107
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	45	3 528	5	159	37	2 897	4	150
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	107	10 142	7	400	93	8 847	7	374
3	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	6	5 780	x	x	4	4 307	x	x
4	Świadczenia opiekuńcze (suma 4.1+4.2+4.3+4.4)	566	329 565	x	x	575	384 213	x	x

4.1	zasiłek pielęgnacyjny	453	97 822	x	x	456	98 356	x	x
4.2	świadczenie pielęgnacyjne	109	229 574	x	x	117	284 655	x	x
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	4	2 169	x	x	2	1 202	x	x
5	Świadczenie rodzicielskie	34	30 856	x	x	29	26 690	x	x
6	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z tego za osoby pobierające:	78	43 183	x	x	82	52 925	x	x
6.1	świadczenie pielęgnacyjne	75	42 662	x	x	80	52 633	x	x
6.2	specjalny zasiłek opiekuńczy	3	521	x	x	2	292	x	x
II	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	127	54 410	8	2 688	113	49 523	8	2 493
III	Zasiłek dla opiekuna								
1.1	Zasiłek dla opiekuna	1,8	1 113	x	x	1,1	690	x	x
1.2	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	1,1	184	x	x	0,67	113	x	x
IV.	Świadczenie jednorazowe w wysokości 4.000 zł („Za życiem”)	0,17	668	x	x	0,16	540	x	x

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Załącznik 2 Informacja o realizacji wydatków budżetu Wojewody w 2023 r.

Przeznaczenie środków	Plan po zmianach [zł]	Wykonanie [zł]	Procent wykonania [%]
Opłacenie składek zdrowotnych należnych za 2022 r. a nieopłaconych do końca 2022 r. tj. za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne za uczniów	55,80	55,80	100,00%
Opłacenie składek zdrowotnych należnych za 2022 r. a nieopłaconych do końca 2022 r. tj. za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne za uczniów	76 961,14	63 626,81	82,67%
Na pokrycie kosztów wydawania przez gminy decyzji (po przeprowadzonych wywiadach środowiskowych) dla osób innych niż ubezpieczone	216 000,00	195 563,85	90,54%
Realizacja przez powiat zadań wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na realizacji postanowienia sądowego o przyjęciu do DPS	18 598,74	18 348,74	98,66%
Realizacja zadań przez samorząd Województwa wynikających z ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry polegających na realizacji stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry w 2023 r.	25 612 949,00	25 128 867,49	98,11%

Realizacja zadań przez Samorząd Województwa wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na ocenie zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego w jednostkach oraz zapewnienie wykonania postanowienia sądu o przyjęciu do szpitala psychiatrycznego poprzez zapewnienie transportu sanitarnego i obecności wykwalifikowanego personelu medycznego	61 600,00	52 464,00	85,17%
Wsparcie zadań publicznych wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS (harmonogram na lata 2022 – 2026) oraz Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczenia AIDS na rok 2022-2023	56 548,20	54 518,12	96,41%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej	38 381 000,00	38 381 000,00	100,00%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej - rezerwa na wypłatę dodatków dla pracowników w kwocie 600 zł/m-c	16 365 288,00	14 450 287,21	88,30%
Finansowanie działalności gminnych domów pomocy społecznej - rezerwa na wypłatę dodatków dla pracowników w kwocie 600 zł/m-c	457 724,00	403 243,75	88,10%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	9 600,00	9 600,00	100,00%
Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (30% na uczestnika w środowiskowym domu samopomocy, ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnością sprzężoną)	40 139 285,10	40 120 310,87	99,95%

Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminach, w tym utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie oraz realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem"	346 994,00	323 688,31	93,28%
Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	4 546,00	4 546,00	100,00%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7 748 299,14	7 745 017,49	99,96%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	7 600,00	7 600,00	100,00%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie oraz realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem"	82 512,00	79 906,48	96,84%
Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w ramach działania 1.4 Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	32 000,00	32 000,00	100,00%
Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz ośrodki wsparcia	1 342 000,00	1 278 841,87	95,29%
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023	100 000,00	100 000,00	100,00%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	5 135 000,00	4 167 342,60	81,16%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemcom, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	4 019,00	3 559,05	88,56%

Zasiłki okresowe i celowe	25 704 251,79	23 578 017,60	91,73%
Zasiłki stałe	49 890 122,00	47 596 939,61	95,40%
Finansowanie działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie Finansowanie wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2023	147 720,00	144 339,07	97,71%
Sprawowanie opieki przez opiekunów prawnych nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi	2 700 414,00	2 626 020,63	97,25%
Ośrodki pomocy społecznej - dofinansowanie kosztów funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej	27 559 000,00	27 559 000,00	100,00%
Ośrodki pomocy społecznej - wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2023	2 367 580,00	2 363 189,95	99,81%
Wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej - dofinansowanie mieszkań chronionych - wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2023	330 673,00	330 673,00	100,00%
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5 041 121,00	4 778 083,73	94,78%
Program "Opieka75+"	2 100 000,00	2 034 775,93	96,89%
Program "Posiłek w domu i w szkole"	27 164 144,00	26 012 434,74	95,76%
Pomoc dla cudzoziemców - wypłata zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium RP	24 120,00	24 120,00	100,00%

Pomoc dla cudzoziemców - udzielanie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terytorium RP i wymagają wsparcia w związku z procesem integracji	795 362,00	746 122,75	93,81%
Program "Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2023	1 030 000,00	965 575,13	93,75%
Program Wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025 Edycja 2023	1 888 072,00	1 822 438,77	96,52%
Program Wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025 Edycja 2023	1 307 232,00	96 832,00 zł	7,41%
Program Wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025 Edycja 2023	122 400,00	117 980,00	96,39%
Wsparcie działalności realizowanej przez podmioty niepubliczne na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	250 000,00	249 414,80	99,77%
Świadczenie wychowawcze oraz koszty obsługi zadania w ramach Programu Rodzina 500 Plus	2 989 810,35	2 869 910,69	95,99%
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zasiłek dla opiekuna	626 392 095,27	618 045 149,56	98,67%
Jednorazowe świadczenie na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	577 319,40	556 677,59	96,42%
Karta Dużej Rodziny dla rodzin wielodzietnych	261 023,00	249 418,13	95,55%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej	337 747,00	249 406,31	73,84%
Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	4 754 378,88	4 681 433,59	98,47%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	497 367,00	489 587,12	98,44%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	14 520 275,00	14 231 361,91	98,01%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach niepublicznych (środki BSE – wydatki bieżące)	451 455,77	0,00	0,00%

Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach niepublicznych (środki BP – wydatki bieżące)	95 632,73	0,00	0,00%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach niepublicznych (środki BŚE – wydatki majątkowe)	3 262 321,34	0,00	0,00%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach niepublicznych (środki BP – wydatki majątkowe)	691 049,15	0,00	0,00%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach państwowych - gminnych (środki BŚE – wydatki bieżące)	80 613,79	7 402,06	9,18%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach państwowych - gminnych (środki BP – wydatki bieżące)	17 074,21	1 567,96	9,18%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach państwowych - gminnych (środki BŚE – wydatki majątkowe)	11 552,80	0,00	0,00%
Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "Maluch+" 2022-2029 – tworzenie w 2023 r. nowych miejsc w instytucjach państwowych - gminnych (środki BP – wydatki majątkowe)	2 447,20	0,00	0,00%
Program Ojcostwo - Przygoda życia (Organizowanie i przeprowadzenie gry miejskiej)	99 000,00	99 000,00	100,00%
RAZEM	939 661 954,80	915 147 261,07	97,39%

Źródło danych: Zestawienie dotacji przyznanych w 2023 r. sprawozdania zał. 4 Procedura nr 8

Załącznik 3 Wydatki na realizację zadań w ramach Programu Wieloletniego SENIOR+ 2021-2025, edycja 2023

Lp.	JST - gminy	Razem
1.	Gmina Barwice	28 800,00 zł
2.	Gmina Biały Bór	125 632,00 zł
3.	Gmina Będzino	117 300,00 zł
4.	Gmina Biesiekierz	51 000,00 zł
5.	Gmina Borne Sulinowo	38 400,00 zł
6.	Gmina Chociwel	30 588,00 zł
7.	Gmina Choszczno	13 741,31 zł
8.	Gmina Czaplonek	38 400,00 zł
9.	Gmina Darłowo	89 080,00 zł
10.	Gmina Dębno	100 300,00 zł
11.	Gmina Gryfino	77 400,00 zł
12.	Gmina Kalisz Pomorski	52 160,00 zł
13.	Gmina Maszewo	30 600,00 zł
14.	Gmina Krzęcin	27 261,82
15.	Gmina Mielno	61 200,00 zł
16.	Gmina Międzyzdroje	30 600,00 zł
17.	Gmina Nowogródek Pomorski	76 800,00 zł
18.	Gmina Polanów	40 800,00
19.	Gmina Sianów	151 720,00 zł
20.	Gmina Suchań	43 789,83 zł
21.	Miasto Świdwin	28 389,72 zł
22.	Gmina Szczecinek	86 400,00 zł
23.	Gmina Świdwin	86 400,00 zł
24.	Gmina Ustronie Morskie	60 857,10 zł
25.	Miasto Kołobrzeg	168 046,29 zł
26.	Miasto Koszalin	143 700,00 zł
27.	Miasto Stargard	119 904,70 zł
Razem		1 919 270,77
Lp.	JST - powiaty	Razem
1.	Powiat Policki	117 980,00
Razem		117 980,00
Łącznie JST		2 037 250,77

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023.

Załącznik 4 Wydatki na realizację zadań w ramach Resortowego Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego realizowanego w oparciu o Fundusz Solidarnościowy za rok 2023

Lp.	JST - gminy	Kwota
1.	Szczecin	1 606 341,48
2.	Koszalin	1 575 861,28
3.	Stargard	229 344,41
4.	Świnoujście	3 389,56
5.	Barlinek	659 492,34
6.	Białogard Miasto	342 488,53
7.	Bobolice	20 108,23
8.	Borne Sulinowo	361 983,29
9.	Chojna	65 606,41
10.	Choszczno	96 758,04
11.	Czaplinek	238 251,72
12.	M. Darłowo	76 196,96
13.	Goleniów	438 278,97
14.	Gryfice	340 519,72
15.	Gryfino	77 546,04
16.	Kalisz Pom.	222 692,34
17.	Karlino	87 372,85
18.	Mirosławiec	252 935,15
19.	Nowogard	198 930,55
20.	Polanów	38 326,68
21.	Połczyn Zdrój	113 193,67
22.	Pyrzyce	43 860,00
23.	Resko	27 567,84
24.	Sianów	66 583,94
25.	Szczecinek	60 328,11
26.	Świdwin	351 685,29
27.	Trzcіńsko Zdrój	65 841,58
28.	Trzebiatów	190 205,03
29.	Tuczno	195 478,50
30.	Wolin	65 928,40
31.	Banie	32 361,46
32.	Będzino	146 008,15
33.	Bielice	79 559,90
34.	Bierzwnik	58 973,56
35.	Biesiekierz	110 727,00
36.	Dolice	139 195,41
37.	Dygowo	1 743,90
38.	Grzmiąca	138 409,46
39.	Karnice	74 140,83

40.	Kobylanka	24 320,25
41.	Kołobrzeg	29 376,00
42.	Malechowo	121 479,23
43.	Manowo	50 831,01
44.	Mielno	96 024,50
45.	Nowogródek Pom.	86 394,07
46.	Osina	57 691,20
47.	Przelewice	22 774,12
48.	Przybiernów	59 679,26
49.	Stare Czarnowo	13 942,73
50.	Stargard	26 186,50
51.	Szczecinek	112 282,40
52.	Świdwin	31 158,96
53.	Świeszyno	50 959,20
54.	Widuchowa	63 978,68
Razem		9 741 294,69
Lp.	JST - powiaty	Kwota
1.	Powiat Drawski	243 584,42
2.	Powiat Kołobrzegi	85 567,69
3.	Powiat Myśliborski	769 379,68
4.	Powiat Policki	98 613,75
5.	Powiat Sławieński	5 400,96
6.	Powiat Wałecki	533 100,96
7.	Powiat Łobeski	130 586,29
Razem		1 866 233,75
Łącznie JST		11 607 528,44

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023

Załącznik 5 Wydatki na realizację zadań w ramach Resortowego Programu „Opieka wychnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego realizowanego w oparciu o Fundusz Solidarnościowy za rok 2023

Lp.	JST - gminy	Kwota
1.	Szczecin	457 461,35
2.	Koszalin	533 709,97
3.	Świnoujście	56 859,25
4.	Miasto Stargard	98 416,74
5.	Miasto Kołobrzeg	36 106,76
6.	Barvice	3 223,20
7.	Biały Bór	93 919,92
8.	Bobolice	40 481,70
9.	Borne Sulinowo	55 985,16
10.	Chojna	14 932,80
11.	Choszczno	23 859,75

12.	Goleniów	100 297,65
13.	Gryfice	134 513,00
14.	Gryfino	41 686,89
15.	Maszewo	32 925,60
16.	Myślibórz	29 679,05
17.	Nowogard	27 744,00
18.	Polanów	39 494,40
19.	Police	42 840,00
20.	Połczyn Zdrój	62 424,00
21.	Pyrzyce	6 936,00
22.	Resko	55 488,00
23.	Sianów	173 164,31
24.	Sławno	21 438,52
25.	Szczecinek	57 782,92
26.	Świdwin	66 348,99
27.	Trzebiatów	20 735,13
28.	Wolin	14 889,96
29.	Będzino	18 768,00
30.	Biesiekierz	55 610,40
31.	Brzeżno	19 736,00
32.	Dobra Szczec.	27 806,21
33.	Dolice	61 653,66
34.	Dygowo	17 901,00
35.	Karnice	26 555,51
36.	Kołbaskowo	32 564,47
37.	Kołobrzeg	27 200,00
38.	Malechowo	58 534,68
39.	Marianowo	19 584,00
40.	Mielno	16 383,16
41.	Osina	86 455,20
42.	Przelewice	6 083,28
43.	Radowo Małe	9 792,00
44.	Rewal	16 646,00
45.	Stare Czarnowo	10 405,18
46.	Stargard	30 809,07
47.	Stepnica	7 595,86
48.	Szczecinek	8 723,41
49.	Świeszyno	13 904,64
50.	Ustronie Morskie	63 921,84
Razem		2 979 978,59
Lp.	JST - powiaty	Kwota
1.	Powiat Sławiński	20 360,04
2.	Powiat Wałecki	590 657,52

3.	Powiat Łobeski	19 396,59
4.	Powiat Białogardzki	141 653,52
Razem		772 067,67
Łącznie JST		3 752 046,26

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023.

Załącznik 6 Ranking udziału powiatów w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2023

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	Program Ochrony „WJST w TSPPrWR”	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1.	Powiat Policki	1	1	1	1		1	5
2.	Powiat Białogardzki		1			1		2
3.	Powiat Łobeski				1	1		2
4.	Powiat Myśliborski		1		1			2
5.	Powiat Sławieński				1	1		2
6.	Powiat Wałecki				1	1		2
7.	Powiat Drawski				1			1
8.	Powiat Gryfiński						1	1
9.	Powiat Kołobrzeski				1			1
10.	Powiat Choszczeński							0
11.	Powiat Goleniowski							0
12.	Powiat Gryficki							0
13.	Powiat Kamieński							0
14.	Powiat Koszaliński							0
15.	Powiat Pyrzycki							0
16.	Powiat Stargardzki							0
17.	Powiat Szczecinecki							0
18.	Powiat Świdwiński							0
19.	KOSZALIN (miasto)							0
20.	SZCZECIN (miasto)							0
21.	ŚWINOUCIE (miasto)							0
razem		1	3	1	7	4	2	18

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 7 Ranking udziału gmin w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2023.

lp.	jst - gminy	MALUCH+	SENIOR+	Opieka 75+	ŚDS	Mieszkania chronione	AOON	OW	Program Oslonowy „WJST w TSPPrR”	Od zal. do samodz.	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1.	Miasto Stargard	1	1		1		1	1			5
2.	MiG Sianów	1	1	1			1	1			5
3.	Miasto Świdwin	1	1	1			1	1			5
4.	Miasto Szczecin	1					1	1		1	4
5.	Miasto Kołobrzeg	1	1	1				1			4
6.	Miasto Świnoujście			1	1		1	1			4
7.	MiG Borne Sulinowo		1	1			1	1			4
8.	MiG Choszczno		1	1			1	1			4
9.	MiG Czaplinek	1	1	1			1				4
10.	MiG Gryfino		1	1			1	1			4
11.	MiG Kalisz Pom.	1	1	1			1				4
12.	MiG Nowogard	1		1			1	1			4
13.	MiG Mielno	1	1				1	1			4
14.	MiG Polanów		1	1			1	1			4
15.	Gmina Będzino	1	1				1	1			4
16.	Gmina Biesiekierz		1	1			1	1			4
17.	Gmina Malechowo	1		1			1	1			4
18.	Gmina Szczecinek	1	1				1	1			4
19.	Miasto Koszalin		1				1	1			3
20.	Miasto Sławno	1		1				1			3
21.	Miasto Szczecinek			1			1	1			3
22.	MiG Barwice	1	1					1			3
23.	MiG Bobolice			1			1	1			3
24.	MiG Chojna			1			1	1			3
25.	MiG Goleniów						1	1	1		3
26.	MiG Gryfice	1					1	1			3
27.	MiG Karlino	1				1	1				3
28.	MiG Myślibórz	1		1				1			3
29.	MiG Pyrzyce			1			1	1			3
30.	MiG Resko	1					1	1			3
31.	MiG Trzebiatów			1			1	1			3

32.	Gmina Dolice			1			1	1			3
33.	Gmina Dygowo	1					1	1			3
34.	Gmina Karnice	1					1	1			3
35.	Gmina Kołobrzeg	1					1	1			3
36.	Gmina Nowogródek Pom.		1	1			1				3
37.	Gmina Stargard			1			1	1			3
38.	Gmina Świdwin		1	1			1				3
39.	Gmina Ustronie Morskie	1	1					1			3
40.	Miasto Białogard			1			1				2
41.	Miasto Darłowo			1			1				2
42.	Miasto Wałcz	1				1					2
43.	MiG Biały Bór		1					1			2
44.	MiG Dębno	1	1								2
45.	MiG Maszewo		1					1			2
46.	MiG Międzyzdroje		1	1							2
47.	MiG Police			1				1			2
48.	MiG Połczyn Zdrój						1	1			2
49.	MiG Stepnica	1						1			2
50.	MiG Trzcińsko Zdrój			1			1				2
51.	MiG Wolin						1	1			2
52.	Gmina Banie			1			1				2
53.	Gmina Bielice			1			1				2
54.	Gmina Dobra	1						1			2
55.	Gmina Krzęcin		1			1					2
56.	Gmina Marianowo			1				1			2
57.	Gmina Osina						1	1			2
58.	Gmina Przelewice						1	1			2
59.	Gmina Przybiernów	1					1				2
60.	Gmina Rewal			1				1			2
61.	Gmina Stara Dąbrowa	1		1							2
62.	Gmina Stare Czarnowo						1	1			2
63.	MiG Barlinek						1				1
64.	MiG Chociwel		1								1
65.	MiG Człopa	1									1
66.	MiG Dobrzany			1							1
67.	MiG Drawsko Pom.			1							1
68.	MiG Golczewo	1									1
69.	MiG Gościno	1									1
70.	MiG Ińsko	1									1
71.	MiG Łobez			1							1
72.	MiG Mieszkowice			1							1
73.	MiG Mirosławiec						1				1

74.	MiG Pełczyce	1									1
75.	MiG Płoty	1									1
76.	MiG Suchań		1								1
77.	MiG Tuczo						1				1
78.	MiG Tychowo			1							1
79.	MiG Węgorzyno			1							1
80.	MiG Złocieniec		1								1
81.	Gmina Bierzwnik						1				1
82.	Gmina Brzeżno							1			1
83.	Gmina Darłowo		1								1
84.	Gmina Grzmiąca						1				1
85.	Gmina Kobyłanka						1				1
86.	Gmina Kołbaskowo							1			1
87.	Gmina Manowo						1				1
88.	Gmina Postomino	1									1
89.	Gmina Radowo Małe							1			1
90.	Gmina Sławoborze			1							1
91.	Gmina Świerżno							1			1
92.	Gmina Świeszyno						1				1
93.	Gmina Warnice	1									1
94.	Gmina Widuchowa						1				1
95.	Gmina Wierzchowo			1							1
96.	MiG Cedynia										0
97.	MiG Dobra										0
98.	MiG Drawno										0
99.	MiG Dziwnów										0
100.	MiG Kamień Pom.										0
101.	MiG Lipiany										0
102.	MiG Moryń										0
103.	MiG Nowe Warpno										0
104.	MiG Recz										0
105.	Gmina Białogard										0
106.	Gmina Boleszkowice										0
107.	Gmina Brojce										0
108.	Gmina Kozielice										0
109.	Gmina Rąbino										0
110.	Gmina Rymań										0
111.	Gmina Siemyśl										0
112.	Gmina Sławno										0
113.	Gmina Walcz										0
razem		36	28	42	4	1	54	50	1	1	217

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023.

Załącznik 8 Ranking według wykorzystanych przez gminy środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2023.

lp.	jst - gminy	MALUCH+	SENIOR+	Opieka 75+	ŚDS	Mieszkania chronione (treningowe i wspomagane)	AOON	OW	Program Ostonowy „WJST w TSPWR”	Od zal. ku samodz.	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1.	Miasto Szczecin	20 879 357					1 606 341	457 461		64 000	23 007 160	powyżej 3 mln zł
2.	Miasto Stargard	4 721 258	123 320		150 000		229 344	98 417			5 322 339	
3.	Miasto Kołobrzeg	3 907 248	192 000	84 564				36 107			4 219 919	
4.	MiG Nowogard	3 500 243		52 025			198 931	27 744			3 778 943	
5.	MiG Sianów	2 035 025	510 800	43 234			66 584	173 164			2 828 807	od 1,5 mln zł do 3 mln zł
6.	Miasto Koszalin		502 400				1 575 861	533 710			2 611 971	
7.	MiG Gryfice	2 035 025					340 520	134 513			2 510 058	
8.	MiG Karlino	2 035 025				330 673	87 373				2 453 071	
9.	Miasto Świdwin	1 872 223	28 433	81 770			351 685	66 349			2 400 460	
10.	Gmina Postomino	1 953 624									1 953 624	
11.	MiG Czaplinek	1 628 020	38 400	18 462			238 252				1 923 134	
12.	Gmina Będzino	1 628 020	122 400				146 008	18 768			1 915 196	
13.	MiG Myślibórz	1 709 421		60 237				29 679			1 799 337	
14.	Gmina Szczecinek	1 383 817	86 400				112 282	8 723			1 591 223	
15.	MiG Pełczyce	1 465 218									1 465 218	od 1 mln zł do 1,5 mln zł
16.	Miasto Wałcz	1 343 117			118 608						1 461 725	
17.	Gmina Ustronie Morskie	1 302 416	61 155					63 922			1 427 493	
18.	MiG Płoty	1 383 817									1 383 817	
19.	Gmina Kołobrzeg	1 221 015					29 376	27 200			1 277 591	
20.	MiG Resko	1 058 213					27 568	55 488			1 141 269	
21.	Gmina Malechowo	814 010		21 612			121 479	58 535			1 015 636	od 500 tys. zł do 1 mln zł
22.	MiG Barwice	976 812	28 800					3 223			1 008 835	
23.	MiG Dębno	732 609	102 000								834 609	
24.	MiG Człopa	814 010									814 010	
25.	MiG Golczewo	814 010									814 010	
26.	Gmina Dygowo	773 310					1 744	17 901			792 954	
27.	Gmina Przybiernów	651 208					59 679				710 887	
28.	Gmina Stepnica	691 909						7 596			699 504	
29.	MiG Barlinek						659 492				659 492	
30.	Gmina Dobra	610 508						27 806			638 314	
31.	MiG Ińsko	610 508									610 508	
32.	Gmina Mielno	407 005	61 200				96 025	16 383			580 613	

33.	MiG Goleniów					438 279	100 298	33 100		571 677		
34.	Gmina Stara Dąbrowa	529 107		8 352						537 459		
35.	MiG Borne Sulinowo		38 400	64 702		361 983	55 985			521 070		
36.	Gmina Karnice	407 005				74 141	26 556			507 701		
37.	Miasto Białogard			150 229		342 489				492 718	od 100 tys. zł do 500 tys. zł	
38.	Gmina Warnice	447 706								447 706		
39.	MiG Gościno	366 305								366 305		
40.	MiG Złocieniec		356 000							356 000		
41.	MiG Kalisz Pom.	12 410	57 600	31 073		222 692				323 775		
42.	MiG Gryfino		79 200	116 000		77 546	41 687			314 433		
43.	MiG Police			236 648			42 840			279 488		
44.	Gmina Świdwin		228 800	14 630		31 159				274 589		
45.	MiG Trzebiatów			54 452		190 205	20 735			265 392		
46.	MiG Mirosławiec					252 935				252 935		
47.	Gmina Biesiekierz		51 000	24 512		110 727	55 610			241 849		
48.	MiG Choszczno		19 975	92 404		96 758	23 860			232 997		
49.	Miasto Świnoujście			148 238	13 386	3 390	56 859			221 873		
50.	MiG Biały Bór		125 632				93 920			219 552		
51.	Miasto Sławno	99 280		90 544			21 439			211 263		
52.	Gmina Dolice			3 045		139 195	61 654			203 894		
53.	MiG Tuczno					195 479				195 479		
54.	MiG Połczyn Zdrój					113 194	62 424			175 618		
55.	Gmina Nowogródek Pom.		76 800	8 963		86 394				172 157		
56.	MiG Chojna			84 982		65 606	14 933			165 521		
57.	Gmina Bielice			71 505		79 560				151 065		
58.	MiG Polanów		40 800	28 853		38 327	39 494			147 474		
59.	Miasto Szczecinek			29 122		60 328	57 783			147 233		
60.	Gmina Osina					57 691	86 455			144 146		
61.	Gmina Marianowo			122 689			19 584			142 273		
62.	Gmina Grzmiąca					138 409				138 409		
63.	MiG Trzcińsko Zdrój			42 764		65 842				108 606		
64.	MiG Pyrzyce			51 965		43 860	6 936			102 761		
65.	Gmina Darłowo		97 920							97 920		od 50 tys. zł do 100 tys. zł
66.	Gmina Krzęcin		28 608		65 000					93 608		
67.	Miasto Darłowo			14 294		76 197				90 491		
68.	MiG Wolin					65 928	14 890			80 818		
69.	Gmina Stargard			11 064		26 187	30 809			68 060		
70.	MiG Drawsko Pom.			67 350						67 350		
71.	MiG Bobolice			6 371		20 108	40 482			66 961		
72.	Gmina Widuchowa					63 979				63 979		
73.	MiG Maszewo		30 600				32 926			63 526		
74.	Gmina Bierzwnik					58 974				58 974		

75.	MiG Międzyzdroje		30 600	22 701						53 301	
76.	Gmina Świeszyno						50 959			50 959	
77.	Gmina Manowo						50 831			50 831	
78.	MiG Suchań		45 472							45 472	od 1 zł do 50 tys. zł
79.	MiG Mieszkowice			43 971						43 971	
80.	Gmina Banie			7 322			32 361			39 683	
81.	Gmina Kołbaskowo							32 564		32 564	
82.	MiG Dobrzany			31 302						31 302	
83.	MiG Chociwel		30 588							30 588	
84.	Gmina Przelewice						22 774	6 083		28 857	
85.	Gmina Stare Czarnowo						13 943	10 405		24 348	
86.	Gmina Kobylanka						24 320			24 320	
87.	Gmina Rewal			7 435				16 646		24 081	
88.	Gmina Brzeźno							19 736		19 736	
89.	MiG Tychowo			15 414						15 414	
90.	Gmina Świerzno							13 905		13 905	
91.	Gmina Sławoborze			13 641						13 641	
92.	MiG Węgorzyno			10 673						10 673	
93.	MiG Łobez			9 886						9 886	
94.	Gmina Radowo Małe							9 792		9 792	
95.	Gmina Wierzchowo			1 000						1 000	
96.	MiG Cedynia									0	0 zł
97.	MiG Dobra									0	
98.	MiG Drawno									0	
99.	MiG Dziwnów									0	
100.	MiG Kamień Pom.									0	
101.	MiG Lipiany									0	
102.	MiG Moryń									0	
103.	MiG Nowe Warpno									0	
104.	MiG Recz									0	
105.	Gmina Białogard									0	
106.	Gmina Boleszkowice									0	
107.	Gmina Brojce									0	
108.	Gmina Kozielice									0	

109.	Gmina Rąbino										0	
110.	Gmina Rymań										0	
111.	Gmina Siemyśl										0	
112.	Gmina Sławno										0	
113.	Gmina Wałcz										0	
razem		66 819 811	3 195 303	2 100 000	346 994	330 673	9 741 295	2 979 979	33 100	64 000	85 611 154	

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023.

Załącznik 9 Ranking według wykorzystanych przez powiaty środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2023.

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	Program Ochronowy „WJST w TSPPrWR”	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1	Powiat Wałecki				533 101	590 658		1 123 758	powyżej 1 mln zł
2	Powiat Myśliborski		32 592		769 380			801 972	od 250 tys. zł do 1 mln zł
3	Powiat Policki	122 400	15 000	32 000	98 614		70 000	338 014	
4	Powiat Drawski				243 584			243 584	od 150 tys. zł do 250 tys. zł
5	Powiat Białogardzki		34 920			141 654		176 574	
6	Powiat Łobeski				130 586	19 397		149 983	od 1 zł do 150 tys. zł
7	Powiat Kołobrzeski				85 568			85 568	
8	Powiat Gryfiński						74 900	74 900	
9	Powiat Sławieński				5 401	20 360		25 761	0 zł
10	Powiat Choszczeński							0	
11	Powiat Goleniowski							0	
12	Powiat Gryficki							0	
13	Powiat Kamieński							0	
14	Powiat Koszaliński							0	
15	Powiat Pyrzycki							0	
16	Powiat Stargardzki							0	
17	Powiat Szczecinecki							0	
18	Powiat Świdwiński							0	
19	KOSZALIN (miasto)							0	
20	SZCZECIN (miasto)							0	
21	ŚWINOUJŚCIE (miasto)							0	
	razem	122 400	82 512	32 000	1 866 234	772 068	144 900	3 020 113	

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2023.